№ 113 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פּרייז 20 גראָשען Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאָגעבלאַט

22־טער יאהרגאַנג. | 16 maja 1929 r. | דאָנערשטאָג, ו׳ אייר תרפ״ט. | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 57, פון אַדמיניסטראַציע 47.

היינט ווערט געעפענט די אויסשטעלונג אין פּױזען

קאַטאַסטראָפע מיט׳ן אויטאָ פון מאַרשאַל פּילסודסקי

די רעגירונג וועט פערלאַנגען פולמאַכטען וועגען שטייער־ענינים

דער פּראָגראַם פון די היינטיגע פייערליכקייטען אין פּױזען

דער מלוכה־פּרעזידענט וועט עפענען די אויסשטעלונג.

פּױזען (טעלעפאָניש) דער פּראָגראַם פון דער היינטיגער פייערליכער ערעפענונג פון דער אַלגעמיינער לאַנדעס־אויסשטעלונג, שטעלט זיך פאָר אויף פאָלגענדען אופן: 9 א זייגער פריה וועלען אלע איינגעלאַדענע געסט זיך פערזאַמלען און רעפּרעזענטאַנציאָנס־זאַל אויף בוקאָווסקא גאַס. דער מלוכה־פּרעזידענט וועט אָנקומען און רעפּרעזענטאַציאָנס־זאַל איינגע מינוט פאַר 10. דעם הויפּטשטעלען נאַכט וועט בעגריסען דער אָרקעסטער, שפּילענדיג דעם נאַציאָנאַלען הימן. נאָכדעם וועט א גרויסער כאָר זינגען דאָס ספּעציעלע ליד, וואָס איז געשאַפען געוואָרען לכבוד דער אויסשטעלונג. דער גאַנצער אָרקעסטער וועט בעגלייטען דעם כאָר.

דערויף וועלען זיך אָנהויבען די בעגריסונגס־רעדעס. די ערשטע רעדע וועט האַלטען דער פּרעזעס פון הויפּט־ראַט פון דער אויסשטעלונג, פּרעזידענט פון דער שטאָט פּױזען, גען. מיניסטער ראַטאַיסקי. נאָכדעם וועט רעדען דער הויפּט־דירעקטאָר פון דער אויסשטעלונג, ד״ר בט. וואָרכאָוויאַק.

אויף די דאָזיגע בעגריסונגען, וועט ענטפערן מיט א רעדע דער מלוכה־פּרעזידענט, וועלכער וועט נאָכדעם איבערשניידען דעם באַנד און ערקלערען די אויסשטעלונג פאַר געעפענט.

דאַן וועלען אָנוועזענדע בעזוכען די אויסשטעלונג.

אַרום 2 א זייגער וועט און רעפּרעזענטאַציאָנס־זאַל געגעבען ווערען א פרוה־שטיק לכבוד דעם מלוכה־פּרעזידענט.

און אָוונט וועט דער מלוכה־פּרעזידענט אויפנעמען די געסט און די זאַלען פון שלאָס, וואו עס וועט פאָרקומען א באַנקעט.

פאַר׳ן ברייטען פּובליקום וועט די אויסשטעלונג געעפענט ווערען אַרום א זייגער נאָכמיטאָג.

צו דער ערעפענונג וועלען צוגעלאָזען ווערען גאַנץ ווייניג פּריוואַטע געסט, ווייל די צאָהל פלעצער און רעפּרעזענטאַציאָנס־זאַל איז א בעגרענעצטע, און דער זאַל וועט זיין איבערפולט מיט די אָפיציעלע געסט, ווי די מיניסטאָרען, דיפּלאָמאַטישער קאָרפּוס, פאָרשטעהער פון דער מיליטער־מאַכט, סיים, סענאַט, געזעלשאַפטליכע און רעפּרעזענטאַנטען פון די קונסטלער, וויסענשאַפטלער און אינדוסטריעלער.

פּױזען (טעלעפאָניש) היינט 4 נאָכמיטאָג איז אַהער אָנגעקומען און א ספּעציעלען צוג דער מלוכה־פּרעזידענט. אויפ׳ן וואָקזאַל האָבען בעגריסט דעם חשוב׳ן גאַסט דער פּױזנער וואָיעוואָדא ה׳ ראַקאָווסקי און דער שטאָט־פּרעזידענט ה׳ ראַטאַיסקי. דערנאָך און דער מלוכה־פּרעזידענט אָפּגעפאָהרען און שלאָס.

פּױזען (טעל.) אַהער איז אָנגעקומען און זיין אייגענעם אויטאָ דער פּרעמיער־מיניסטער ה׳ שוויטאַלסקי.

פּױזען (טעל.) אלע מיניסטאָרען צוזאַמען מיט׳ן גאַנצען דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס זענען שוין אָנגעקומען, כדי צו בעטייליגען זיך און דער פייערליכער ערעפענונג פון דער אויסשטעלונג.

קאַטאַסטראָפע מיט׳ן אויטאָ פון מאַרשאַל פּילסודסקי

דער אויטאָ האָט זיך צוזאַמענגעשטויסען מיט א טאַקסובקע.

קיין מענשליכע קרבנות זענען נישט פאָרגעקומען

ווילנא (טעל.) נעכטען איז מאַרשאַל פּילסודסקי און דער בעגלייטונג פון פּולקאָווניק בעק אָנגעקומען קיין ווילנא. ביים וואָקזאַל האָבען דעם מאַרשאַל פּילסודסקי אָפּגעוואַרט פאָרשטעהער פון רעגירונג, מיליטער, און אָרטיגער מאַכט, מאַרשאַל פּילסודסקי איז אָפּגעפאָהרען און אַן אויטאָ צום רעפּרעזענטאַנץ־שלאָס. קומענדיג אויף דער מאַגדאַלענא גאַס, האָט דער אויטאָ, און וועלכען עס איז געפאָהרען מאַרשאַל פּילסודסקי זיך צוזאַמענגעשטויסען מיט א טאַקסובקע. די טאַקסובקע איז פון צו־זאַמענשטויס לייכט בעשעדיגט געוואָרען. דאָגעגען דער אויטאָ פון מאַרשאַל פּילסודסקי איז געבליבען גאַנץ. קיין מענשליכע קרבנות זענען נישט געווען.

די רעגירונג וועט פערלאַנגען פון סיים ברייטע פולמאַכטען וועגען־שטייער־ענינים

וואַרשא (טעל.) פון מאַסגעבענדע קרייזען גיט מען איבער, אז די רעגירונג וויל בעקומען פון סיים פולמאַכטען צו רעפאָרמירען דאָס שטייער־סיסטעם. אויב די בעזונדערע סיים־קלובען וועלען זיך אַרויסזאָגען פאַר ערטיילען די רעגירונג אַזעלכע פולמאַכטען, וועט צונויפגערופען ווערען אַן אויסערגעוועהנליכע סיים־סעסיע.

געשטאָרבען ד״ר יעקב כהן־בערנשטיין

מאָסקווא, 15 מאַי (ימא) אין יעקאַטערינאָסלאַוו איז געשטאָרבען און עלטער פון 70 יאָהר דער בעקאַנטער ציוניסטישער עסקן ד״ר יעקב כהן — בערענשטיין.

ד״ר יעקב כהן איז געבוירען און קישינעוו און יאָהר 1859. ער האָט פערענדיגט דעם מעדיצינישען פאַקולטעט און מאָסקווא. שוין פון די יונגע יאָהרען האָט ד״ר כהן זיך פערנומען מיט געזעלשאַפטליכער טעטיגקייט. תחילת האָט ער געשטיצט די יודישע עמיגראַציע קיין אַמעריקא.

ביי דער ענטשטעהונג פון דער חובבי־ציון בעוועגונג, איז דער פערשטאָרבענער געוואָרען איינער פון אוחרע אַקטיווע מיטאַרבייטער. שפּעטער, ביי דער ענטשטעהונג פון פּאָליטישען ציוניזם, זעהען מיר דעם ד״ר יעקב כהן־בערענשטיין אלס איינעם פון די אַקטיווסטע ציוניסטען, וועלכער בעטייליגט זיך און אלע ציוניסטישע קאָנגרעסען, און איז פיל מאָליגער מיטגליד פון גרויסען און קליינעם אַקציאָנס־קאָמיטעט.

און יאָהר 1907 פאָהרט ד״ר כהן־בערענשטיין קיין ארץ ישראל, וואו ער פֿערברענגט דריי יאָהר צייט.

א חוץ זיין ציוניסטיש־געזעלשאַפטליכע טעטיגקייט, פערנעמט זיך אויך ד״ר כהן־בערנשטיין מיט דער מעדיצינישער וויסענשאַפט. זיינע מעדיצינישע ווערק זענען א ווילכטיגער ביטראַג צו דער מעדיצינישער ליטעראַטור.

Żądać w oryginalnem opakowaniu „Bayer".

פּ.פּ.ס. געגען צונויפרופען אַן אויסער־געוועהנליכע סיים־סעסיע

וואַרשא (טעל.) אויף א זיצונג פון עקזעקוטיווע פון פּפּ״ס איז בעשלאָסען געוואָרען נישט מסכים צו זיין אויפ׳ן פאָרשלאָג פון די ענדעקעס, אז די דעפּוטאַטען זאָלען פערלאַנגען פון מלוכה־פּרעזידענט צונויפצורופען אַן אויסערגעוועהנליכע סיים־סעסיע.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 47 יאָהר מיין ל. מאַן, אונזער הייסגעליבטער פאָטער, ברודער און שוואָגער

נ״ע

משה דוד ב״ר צבי הערש ז״ל **גאָלדשטיין**

לאַנגיעהריגער דאָזער פון זעלאָוו.

די לויה איז פאָרגעקומען נעכטען מיטוואָך ד. 15 מאַי 4 אַזייגער נאָכמ. פון שפּיטאַל, פּאָדלעשנא 15, וועגען וואָס עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

וואַרנונג.

אין „נייעס לאָדזער פאָלקסבלאַט״ פון 16.4 נומר 91 האָבען מיר געמאָלדען אז עס האָט זיך ערלויבט א פינסטערע פּערזאָן צו זאַמלען נדבות לטובת אונזער פעראיין. נישט קוקענדיג אויף דער מעלדונג האָבען מיר בעקומען א ידיעה, אז דער זעלבער ערלויבט זיך ווייטער צו זאַמלען געלד, דעריבער בעטען מיר די לאָדזער בעפעלקערונג זיך נישט צו לאָזען בעשווינדלען פון פערשידענע אַפערייסטען און די פּערזאָן איבערצוגעבען דער מאַכט. מיר האָבען א ספּעציעלען אינקאַסענט ר׳ שלמה גאָלדבאַנד, וועלכער איז פערזעהען מיט א פולמאַכט.

אין נאָמען פון דער פערוואַלטונג פון 1־טען יוד־שען לאָדזער געגענד. הילפס פעראיין „גמילות חסדים״ גרינער מאַרק 7

פּרעזעס (—) יוסף עלעכנאָוויטש.

אַכטונג פריזיר־מייסטער

פּאָלודניאָווא 4

היינט דאָנערשטאָג 8 א זייגער אָווענד קומט פאָר אין לאָקאַל פּאָלודנ. 4

א פערזאַמלונג וועגען בלומרשטעטען שטרייק.

אלע מיטגליעדער ווערען געבעטען אין זייערע אייגענע אינטערעסען פּינקטליך און צאָהלרייך צו ערשיינען.

די פערוואַלטונג.

אַנאָנסען אין „לאָדזער טאָגעבלאַט" האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג

גאָרטען פון רעסטאָראַן „TIWOLI"

פּיעשעיאַזד 1 טעלעפ. 26־30 וועבער־מייסטער־הויז

היינט, ערעפענונג פון זומער סעזאָן

קאָנצערט פון אָרקעסטער פון 28 שיסער־פּולק

אונטער דער לייטונג פון קאַפּעל־מייסטער פּאָר. לעווינסקי.

אויסוואַהל פון סעזאָן - נייהייטען

אויסגעצייכנעטע ביער פון פאַס פון האַרבערבוש און שיילע.

אַנשטאַדט, אָריגינעל פּילזנער („פּראַזדראָ") אייגענע קאָנדיטאָריי־אויסאַרבייטונג. אָנהויב פון קאָנצערט 8 א זייגער אָוונד. —

Dr. med. A. Mazur

ספּעציעל־אַרצט פאַר אויערן, נאָז און האַלז־קראַנק ווי אויך שטום און שפּראַך־פעהלער

ווסכאָדניא 65

איינגאַנג אויך דורך פּיעטריק. 46) טעל. 66־01

Dr. Niewiażski

האָט זיך איבערגעצויגען אויף **אַנדזשעיאַ 5,** טעל. 59־40

נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אָווענד. ספּעציאַל־אַרצט פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער שוואַכע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען. פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.

סטאַרשי־פעלדשער

B. Joskowicz

שטעלט פּאַקען טעגליך מיט פרישער קראָוויאַנקע און גיט אויך אַרויס שוויאַדעצטוואָס

פּולנאָצנאַ Północna 4 — טעלעפ. 41־86

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—6 אָוונד

Kursy Kierowców Samochodowych

יודישע שאָפער־קורסען ביי דער האַנדווערקער־שולע

אויף פּאָמאָרסקאַ 46/48

ווערען געעפענט אין מאַי ד. י.

איינשרייבונגען נעמט אָן די קאַנצעלאַריע פון דער האַנדווערקער־שולע טעגליך פון 10—2 און 7—9 אָוו.

Dr. med. Albert Gotlib

אַקושער און ספּעציאַליסט פון פרויען־קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 26, טעלעפ. 77־50

נעמט אָן פון 8—10 און פון 4 ביז 7 אָוונד.

גענען בעלוינונג

דינסטאָג צווישען 8—9 אָווענד איז גע׳גנב׳עט געוואָרען א טאַש פאַקוסט דער יעניגער וועלכער וועט מיר אָנווייזען וואו דאָס פּאַס געפינט זיך בעקומט א הויכע בעלוינונג. צו מעלדען ביי ראָזענבלום נאַרוטאָוויטשא 24 אָהפענטויפּל טעלעפאָניש 50־16

— דיסקרעציע גאַראַנטירט —

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, לונגען־קראַנקהייט

קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27־81

שפּרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7 נעמט אויך אָן אין לעטשניצא זגערזשער 17 פון 8 ביז 8 נאָכמ.

Dr. med. Adam BENDER

האָט זיך איבערגעצויגען אויף **נאַרוטאָוויטשא 30 טעל. 14־25**

ספּעצ. פאַר אינערליכע און האַרץ־קראַנקהייטען

נעמט אָן פון 5—7 נאָכמיטאָג.

0085

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאַנא 25

טעלעפאָן 26־87

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע. אַלע־אַרט אַנאַליזען בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8—10, 12—2 און 4—8 אָוונד.

בעזונדער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

מוֹרא'דיגער גאַז-אוֹיפרייס אין קלעוולאַנד
93 מענשען אוּמגעקוּמען פוּן גיפטיגע גאַזען

נ י ו - י א ר ק (כס) אין קלעוולאַנד איז פאָרגעקומען אַ מורא'דיגער גאַז-אויפרייס. דער אויפרייס איז פאָרגעקומען אין דער געבײַדע פון אַ קליניק. 70 פּערזאָן זענען פּערוואונדעט געוואָרען. דער אויפרייס איז ענטשטאַנען פון גיפטיגע גאַזען. פוּנ'ם אויפרייס איז ענטשטאַנען אַ שׂרפה, וועלכע האָט תּיכף אַרומגעכאַפּט דעם גאַנצען בנין פון קליניק.

ל אָ נ ד אָ ן (כס) פון אויפרייס אין קלעוולאַנד זענען 60 פּערזאָן געשטאָרבען.

לויט די לעצטע ידיעות פון קלעוולאַנד איז צו זעהן, אַז עס זענען פאַראַן 93 קרבנות פון אויפרייס. אין קליניק האָבען זיך אַנטשפּילט בעת'ן אויפרייס הארציגרײַסענדע סצענעס.

דער היי-יאָהריגער מלוכה-בודזשעט
וועט נישט זיין גרעסער פון פאָראַיאָהריגען

ווארשא (טעלעפאָניש) אין אַלע מיניסטעריומס ווערען אַרויסגעשיקט דער היי-יאָהריגער בודזשעט פון מיניסטעריומס און פינאַנץ-מיניסטעריום האָט מודיע געווען אַלע מיניסטעריען, אַז דער היי-יאָהריגער בודזשעט טאָר נישט זיין גרעסער פון פאַר-אַ-יאָהריגען.

„דזשאָינט" זעצט פאָר די הילפס-טעטיגקייט אין אייראָפּא און אין א"י
געעפנעט די קאַמפּאַניע „דזשאָינט" אין אַמעריקא

ניו-יאָרק, 25 מאַי (יט"א) דאָ זענען געעפענט געוואָרען די קאַמפּאַניע צוגונסטען „דזשאָינט" ...

אַ געפעהרליכע באַנדיטען-באַנדע ליקווידירט געוואָרען אין פּיעטריקאָוו

פּיעטריקאָוו (פּעל.) שוין זינט אַ לאַנגער צייט האָט אין פּיעטריקאָוו און אומגעגענט אָפּגעהאַלטען זיך אַ באַנדע ...

אַ מאַמע פאַרברענט איהר קינד איף אויווען
אונגעוועהנליכער מאָרד-פּראָצעס

פּיעטריקאָוו. (טעלעפאָניש) פאַר'ן פּיעטריקאָווער קרייז-געריכט איז די טעג געשטאַנען דאָס פרוילין-מוטער דינאַסוּינג, וואָס איז אָנגעקלאָגט געוואָרען אין פאַרברענען אין אַ אויווען איהר אונגעזעצליך קינד.
דאָס געריכט האָט די פאַרברעכערישע מוטער פאַר'משפּט צו 1 יאָהר תּפיסה.

ענגלישע יודענטום אויסגעקליבען אַ ספּעציעלע ארץ-ישׂראל קאָמיסיע

לאָנדאָן, 15 מאַי (ימא) אין הסכם יודישע קהלות אין ענגלאַנד אויסגעקליבען אַ ספּעציעלע פּאַלעסטינע-קאָמיסיע ...

בערלינער „מכבי" בעזיגט די דאַנציגער פּאָליציי
אין פוסבאָל-מעטש

דאַנציג, 15 מאַי (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען אַ פוסבאָל-מעטש צווישען בערלינער „מכבי" און דער דאַנציגער פּאָליציי ... בערלינער „מכבי" האָט בעקומען נאָך 2 פּונקטען.

אסף דאנק-בריף

האָבען מיר בעקומען פאַר די צוויי בענד
„די יודישע געשיכטע"
פון פּראָפעסאָר ה. גרעץ.
און די פינף ביכער פון
ד"ר. א. קאַראַלניק'ס ווערק

פון איצט אָן

לאָזט ניט דורך די געלעגענהייט!!

געשטאָרבען דער פּרעזעס פוּן „בני ברית" אין עסטרייך

ווין, 15 מאַי (ימא) דאָ איז געשטאָרבען דער פאָרזיצענדער פון „בני ברית" אין עסטרייך, ה' ערמונר קאָהן.

אינטערנאַציאָנאַלער קאָנגרעס פוּן „צער בעל חיים"
וועט נישט אַרויסטרעטען געגען שחיטה

ווין, 15 מאַי (יט"א) אויפ'ן בײַ-פאַרשטעהענדען אינטערנאַציאָנאַלען קאָנגרעס פון „צער בעלי חיים" ...

וועגען פאַרלענגערן די שטיצע פאַר אַרבייטסלאָזע
פלענאַר-זיצונג פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד

קאָנפערענץ מיט'ן נאַטשאַלניק פון דער פערזי-בערונגס-אַנשטאַלט פאַר גייסטיגע אַרבייטער.

די פערוואַלטונג אַראָפּ פון זיך יעדע פעראַנטוואָרטליכקייט
אינ'ם נאָמען פון פערוואַלטונג
פּרעזעס אַבּרהם קאָהן

פאָרלעזונג פוּן רעד. ט. וו. דלוגאשאָווסקי

פרײַטאָג 8 אָוועּנד וועט רעד. דלוגאַשאָווסקי לייענען אין „פילהאַרמאָניע" אַ רעפעראַט א. ג. „די פּאַריזער קאָמונע" דער פּרעלעגענט וועט אַרומרעדען דעם דייטש-פראַנצויזישען קריג א. אַ. די פאָרלעזונג האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פאָראײַנטערעסירונג אין לאָדז.

פערד-קאָנטראָלעס

(מ) היינט דאַרפען ברענגען צו דער קאָנטראָלע זייערע פערד די פערד-בעזיצער, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 12-טען קאָמיסאַריאַט, וואָס זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט:
פון A ביז Ł אײַנשליסליך
פאַר נישט צושטעלען די פערד צו דער קאָנטראָלע דראָהט אַ שטראָף פון 6000 זל. און 3 יאָהר תּפיסה.

פוּן „בר-כוכבא"
צום יאָהרצייט פוּן ד"ר פּריבולסקי ז"ל

אַלע מיטגלידער(ין) פון אַלע סעקציעס ווי אויך סימפּאַטיקער פון „בר-כוכבא" ווערען געבעטען צו קומען זונטאָג דעם 19 ד. ח. פּינקטליך 9 פריה אין לאָקאַל פון פעראיין, קאָלעינא 5, פון וואו עס וועט פאָרקומען אַ פײַערליכער אַרויס-מאַרש צום יודישען בית-עלמין צו דער ענטהילונג פון דער מצבה פוּנ'ם לאַנג-יעהריגען פּרעזעס און פערדינסטפולען ספּאָרט-טוער ד"ר פּריבולסקי ז"ל.
אינ'ם נאָמען פון פּרעזידיום
אַ ב ר ה ם ק אָ ה ן.

קאָמוניקאַט פוּן בר-כוכבא

די פערוואַלטונג מאַכט בעקאַנט, אַז פאַר אַלע ידיעות, וואָס בעווײַזען זיך אין דער פּרעסע בנוגע אונזער פעראיין איז די פערוואַלטונג נור דאַמאָלס פעראַנטוואָרטליך ווען די דערמאָנטע ידיעות זענען אונטערגעשריבען פון דער פערוואַלטונג אָדער ווענינסטענס פוּנ'ם פּרעזידיום. פאַר אַלע אַנדערע ידיעות וואַרפט

דערמאַרגענ'דיגער
פרייטאַג-נומער
— פון —
„לאָדזער טאַגעבלאַט"
וועט ערשײַנען אין אַ גרעסערן פאָרמאַט און ברענגען אַ גאַנצע רייהע אַרטיקלען און פעליעטאָנען פון די בעסטע שריפטשטעלער
אַנאָנסען ווערען אָנגענומען היינט אַ גאַנצען טאָג.

אין לאָדז געפינען זיך איצט 30 טויזענט אַרבייטסלאָזע
די צאָהל אַרבייטסלאָזע וועט זיך נאָך בעדייטענד פערגרעסערן. — די קריטישע לאַגע פון לאָדזער מאַגיסטראַט.

אין „ראַבאָטניק" געפונען מיר אַ לענגערען אַרטיקעל פון לאָדזער וויצע-פּרעזידענט ד"ר וויעלינסקי וועגען קריטישען מצב אין לאָדז. מיר ברענגען דאָ אייניגע אויסצוגען פון דאָזיגען אַרטיקעל.
„אין לאָדז זענען איצט פערעגיסטרירט 17 טויזענד אַרבייטסלאָזע. בערך 18 טויזענד אַרבייטסלאָזע זענען נישט פערעגיסטרירט. אַזוי אַרום געפונען זיך איצט אין לאָדז 30 טויזענד אַרבייטער, וואָס האָבען נישט קיין בעשעפטיגונג. די דאָזיגע 30 טויזענד אַרבייטער זענען אויפ'ן גורל פון דער כמעט-פּישער לאָדזער גויס, וועלכע איז אַ פּועל-יוצא דערפון, וואָס דער דורכשניטליכער פערדינסט פון אַ לאָדזער טעקסטיל-אַרבייטער בעטרעפט 4 זל. מיט 50 גראָשען טעגליך, אויף אַזאַ אופן האָבען די אַרבייטער נישט קיין שום מעגליכקייט צו מאַכען וועלכע עס איז אָפּשפּאָרונגען אויף אַ צייט פון אַרבייטסלאָזיגקייט, און יעדער קריזיס אין דער אינדוסטריע שלאָגט זיך דעריבער צמשטאַרקסטען אָפּ אויפ'ן לעבען פון לאָדזער פאַבריקס-אַרבייטער.
ווי בעוואוסט האָט די לאָדזער טעקסטיל-אינדוסטריע איצט גענומען רעדוצירען די אַרבייטס-טעג, און אַ גרויסע צאָהל פאַבריקען אַרבייטען נאָר צו צוויי אָדער דריי טעג אין דער וואָך. די רעדוקציע ברייטערט זיך אויס אויף די איבריגע טיילען פון דער אינדוסטריע, אַזוי, אַז שוין אין די נאָהענטסטע טעג האָט מען צו ערוואַרטען אַ געוואַלדיגען וואוקס פון דער אַרבייטסלאָזען-אַרמעע".
אין ווייטערדיגען טייל פון זיין אַרטיקעל רעדט אַרום ד"ר וויעלינסקי דעם מצב פון די סעזאָן-אַרבייטער, וועלכע זענען געווען בעשעפטיגט בײַ די קאַנאַליזאַציע-אַרבייטען, און וועלכע וועלען איצט אויך בלײַבען אָהן אַרבייט דערפאַר, ווײַל דער מאַגיסטראַט האָט נישט בעקומען די ערוואַרטעטע אויסלענדישע הלוואה, און די רעגירונג, ווי אויך די „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ" האָבען לעת עתה נישט געגעבען קיין שום הלוואה די לאָדזער שטאָט-פערוואַלטונג, אַז זי זאָל קענען פאָרטזעצען די אָנגעהויבענע אינוועסטיציע-אַרבייטען.
„ווען מיר זאָלען פאָרטזעצען — זאָגט ווייטער ד"ר וויעלינסקי — די קאַנאַליזאַציע-אַרבייטען אין דעם זעלבען טעמפּאָ, ווי מיר האָבען זיי געפיהרט פאַראַיאָהרען, וואָלטען מיר שוין געקענט האָבען פון דער קאַנאַליזאַציע, אָנהויבענדיג פון יאָהר 1932, אַ הכנסה פון 5 מיליאָן זל. יעהרליך".
דער דערמאָהנטער אַרטיקעל ענדיגט זיך מיט פאָלגענדע ערקלערונג:
„מיר זעצען פאָרט אונזערע בעמיהונגען בײַ דער רעגירונג, און בײַ דער „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ" אַרויסצוקריגען פון דער איצטיגער לאַגע. די נאָהענטסטע טעג מוזען ברענגען אַן אויפקלערונג אין דער לאַגע. לאָדז מוז בעקומען אַ ידיעה פון דער רעגירונג, צי די לאָדזער אַרבייטסלאָזע וועלען בעקומען בעשעפטיגונג און אַ שטיקעל ברויט. איצט קומען פאַר טעגליך דעמאָנסטראַציעס פון די הונגערענדע אַרבייטער. דער הונגער איז אַ שלעכטער בעל-יועץ.

Bank Spółdzielczy
Kupców i Przemysłowców w Łodzi
Spółdz. z ogr. odpow. Tel. 36-46
פּראַנט 1-טער שטאָק צעגעלניאַנא 39 איז איבערגעצויגען געוואָרען פון פּיעטריקאָווער 41
נעמט אָן וועקסלען, פּראָכטען און פערשידענע דאָקומענטען אויף אינקאַסע אויף אַלע פּלעצער אין גאַנץ פּוילען בײַ אַ מינימאַלער פּראָוויזיע און צאָהלט אויס דעם זעלבען טאָג, וויזעט איבער געלד אויף גאַנץ פּוילען, נעמט אָן וקלאַדען, אײַנלאַגען, נדן-געלטער און קלענערע אָבשפּאָרונגען אויף די בעסטע בעדינגונגען, מאַכט דיסקאָנטאָ און גיט אַרויס אַוואַנסן אויף אינקאַסע
די באַנק איז אָפען פון 9 ביז 2 טיטאָג
ערלעדיגט אַלעס פּינקטליך און רעעל!

די אלפוילישע לאנדעס-אויסשטעלונג אין פוזען

16. מאי — 30. סעפטעמבער 1929.

ווי אזוי איז ענטשטאנען די אלגעמיינע לאנדעס-אויסשטעלונג

מיט קנאפע דריי יאהר צוריק איז געבוירן געווארן דער פלאן צו ארגאניזירען די אויסשטעלונג. — פראפעסאר טרוסקער און דעפ. ווישליצקי—די איינציגע צוויי יודען אין היובט-ראט

די געשיכטע פון דער אלגעמיינער לאנדעס-אויסשטעלונג אין פוזען, איז א גאנץ יונגע, נישט קיין פולע דריי יאהר אפילו.

דער ערשטער שריט מכח רעאליזירען דעם דאזיגען פלאן איז געמאכט געווארען דעם 18. מאי 1926. ארגאניזאטארען פון די אינטערנאציאנאלע יריד'ן אין פוזען האבען דאן אנגענומען א בעשלוס—אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען מיט די מאסגעבענדע קרייזען וועגען עפענען אן אלגעמיינע לאנדעס-אויסשטעלונג. אין חודש יוני 1926 האט דער פוזנער מאגיסטראט בעפולמעכטיגט דעם פרעזידענט ראטאיסקי, אז ער זאל זיך בעקענען מיט די מיינונגען פון די ווירטשאפטליכע קרייזען וועגען דעם פלאן.

דעם 2. יולי איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון די פארשטעהער פון די ווירטשאפטליכע קרייזען און דער שטאטישער מאכט. אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען איבערצוגעבען דעם לייטער פון די פוזנער יריד'ן, דעם ראטגעבער ראבינסקי די מיסיע אויסצואורבייטען אן אלגעמיין פראגראם פון דער אויסשטעלונג. דעם 12. אקטאבער 1926 האט דער פוזנער מאגיסטראט שוין אנגענומען אן אפיציעלען בעשלוס איינצוארדנען די אויסשטעלונג. אין חודש נאוועמבער איז דער דאזיגער בעשלוס אקצעפטירט געווארען דורכ'ן שטאט-ראט, ארייגשטעלענדיג אין תקציב א סומע פון 8 הונדערט טויזענד זל. אויף די צוגרייטונגס-ארבייטען. דעם 5. יאנואר 1927 האט די רעגירונג בעשטעטיגט דעם פראיעקט וועגען דער אויסשטעלונג און דעם 24. יאנואר פון דעמזעלבען יאהר האט זיך געבילדעט דער צענטראליגער ארגאניזיר-קאמיטעט. אין דאזיגען קאמיטעט, וועלכער האט געצעהלט 36 מיטגלידער, זענען אריין פארשטעהער פון דער רעגירונג, פוזנער שטאט-פערוואלטונג און פארשטע-

(ענדע זעה זייט 6)

די קולטור-אויפגאבען פון דער אויסשטעלונג

(ספעציעל פאר'ן „לאדזשער טאגעבלאט")

פון **לעאן שטשורקעוויטש**
(אדמיניסטראציע-דירעקטאר פון דער אויסשטעלונג)

די עראבערונגען פון דער וויסענשאפט הערען אין דער איצטיגער צייט אלץ מעהר איינגעשטאנט אינ'ם דינסט פון אונזער פראקטישען לעבען. די וויסענשאפט איז געווארען זעהר א שטארקער פאקטאר אין דער ענטוויקלונג פון דער אינדוסטרי, טעכניק, קאמוניקאציע א.א.וו. לאנגזאם און אלץ זיכערער קעמפען מיר אויך פאר אונזער אנערקענונג אויפ'ן ארגאניזאציע געביט פון מענשליכע שאפונגס-קרעפטען. די וויסענשאפטליכע אידעע פון דער ארגאניזאציע דרינגט דורך אלע געביטען פון פראקטישען לעבען.

די דאזיגע בעדייטונג פון דער וויסענשאפט טרעט ארויס אין איהר גאנצען גלאנץ אויפ'ן טעטיגקייטס-געביט פון די גרויסע אינדוסטרי - אנשטאלטען און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס.

אונזער דור הויבט שוין אן צו פערשטעהן די וויכטיגע בעדייטונג, וואס די וויסענשאפט האט פאר דעם טאג-טעגליכען פראקטישען לעבען און די דאזיגע פערשטענדניש לאזט זיך אויסדרוקען אין פאלגענדען:

1) די וויסענשאפטליכע אידעע פון ארגאניזאציע דארף זיין דער לייט-פאדעם פון געדאנק ביי יעדער ארט פראקטישער טעטיגקייט, וואס שניידט זיך אויף א גרויסען פערנעם, און

2) יעדע ארט פראקטישע טעטיגקייט, וואס דינט אלס געגענשטאנד פון א וויסענשאפטליכע בעארבייטונג, דארף אין איהר ווייטערדיגען המשך גורם זיין אויפצוהויבען די לעבענס-ארגאניזאציע אויף א העכערער מדרגה.

איך גלויב, אז עס איז איבריג דא צו פערזיכערען, אז די פערשטענדניש פאר דער דאזיגער טאפעלטער בעדייטונג וואס די וויסענשאפט ערפילט בנוגע יעדער ארט פראקטישער טעטיגקייט אין מאדערנעם לעבען, האט געפינען א טיפען אפקלאנג ביי די שעפער פון דער „אלגעמיינער לאנדעס-אויסשטעלונג.

ווי בעוואוסט, איז מיט'ן אויסנאהם פון א פאר קלענערע אימפרעזעס נאכנישט פארגעקומען אין פוילען קיין שום גרעסערע אויסשטעלונג.

צוליב דעם טאקי פעהלט ביי אונז א געהעריגע אויסשטעלונג-ליטעראטור (ניט אויסשליסענדיג די לעמבערגער אין יאהר 1894) פון וואנען מ'וואלט קאנען שעפען אנווייזונגען. עס פעהלט אויך ביי אונז די אויסשטעלונגס-טראדיציע. מיר האבען דעריבער געמוזט אנקומען צו דער אויס-לענדישער ליטעראטור, און אויסנוצען פאר אונזערע ספעציפישע בעדינגונגען אין פוילען די צאהלרייכע ערפאהרונגען אין נסיונות פון די אויסלענדישע אויסשטעלונג.

אויסנוצענדיג די ערפאהרונג פון אויסלאנד בעמיהען מיר זיך איבערצולאזען פאר אונזערע נאכפאלגער איבערצולאזען א ירושה, וואס וועט אין א געוויסער מאס פערטרעטען די פארשונגען פון דער אויסלענדישער ליטעראטור און זי וועט דינען אלס פונדאמענטאלען הילפס-מיטעל ביים ארגאניזירען די פוילישע אויסשטעלונגען אין דער צוקונפט און כדי צו בעארבייטען דאס מאטעריאל, ווי געהעריג, האבען מיר געבילדעט א טעארעטיש-וויסענשאפטליכע אפטיילונג, וואס האט קודם-כל געהאט די אויפגאבע צו זאמלען די אויסלענדישע אויסשטעלונגס-ליטעראטור און מאכן פון איהר אויסציהונגען און קצורים, וועלכע עס זאלען זיך קאנען בענוצען די בעזונדערע אפטיילונגען פון דער אלגעמיינער אויסשטעלונג.

די אפטיילונג האט געהאט א ווייטערדיגע אויפגאבע צו זאמלען דעם אדמיניסטראציע- און טעכנישען מאטעריאל פאר דער אויסשטעלונג.

אויף דער אלגעמיינער לאנדעס-אויסשטעלונג טרעט די וויסענשאפט ארויס אלס א בעזונדערער עקספאנענט.

די אלגעמיינע לאנדעס - אויסשטעלונג וואלט אבער נישט געווען קיין פערענדיגט ווערק, ווען זי וואלט נישט אין איהר גאנצער גרויס ערפילט איהר אידעאישע אויפגאבע, ווען זי וואלט זיך בעגרעניצט בלויז מיט'ן אויסשטעלען די עקספאנאטען.

די רייכקייט פון דער אויסשטעלונג וואלט געגאנגען לאבוד פאר'ן אויג פון בעזוכער און פון דער געזעלשאפט אין בעסטען פאל. וואלט עס נאר געגעבען א כאאטיש בילד, ווען דא וואלטען נישט געקומען אין שפיל אויך אנדערע פאקטארען, און אין דער ערשטער רייה — געהעריגע פובליקאציעס און פרעלעקציעס.

אויף די אויסשטעלונגס - פובליקאציעס פערקוקט מען זיך אויף אזא אופן, אז זיי דארפען נישט בלויז דינען פאר א פראפאגאנדא-פאקטאר פון דער אויסשטעלונג גופא, אלס אינפארמאטאר, אדער וועגוויזער איבער דער אויסשטעלונג נאר גלייכצייטיג אלס מיטעל, וואס זאל העלפען בעטייטען דעם צוזאמענהאנג פון דער אויסשטעלונג מיט דעם גאנצען ווירטשאפטליכען-קולטורעלען לעבען פון לאנד.

מיר האבען נאכנישט ביז-איצט אין פוילען קיין ווערק וועלכע זאלען געבען אן אלזייטיג און צוגעגליך בילד פאר דעם אינטעליגענטען כלל, וועגען דער ענטוויקלונג און די עראבערונגען פון ווירטשאפטליכען לעבען אין בעפרייטען פוילען פאר די יאהרען 29 – 1918.

אויף דער פערוואלטונג-זיצונג פון דער אלגעמיינער לאנדעס - אויסשטעלונג האב איך ארויסגעזאגט דעם געדאנק ארויסצוגעבען אזא ווערק מיט דער איבערציינגונג, אז דאס וועט אויספילען א גרויס לאך אין אונזער עקאנאמישער ליטעראטור. און פון דער צווייטער זייט וועט דאס דינען אלס אייביגער מאנומענט פון דער אויסשטעלונג אין דער פוילישער ליטעראטור.

די פערוואלטונג האט זעהר וואו'ים אויפגענומען מיין פראיעקט און איהם אויך פינאנסירט. דאן האבען מיר אויסגעקליבען פון די פוזנער וויסענשאפטליכע קרייזען א רעדאקציע - קאמיטעט פון העכער 10 פערזאן און בראש פון דעם דאזיגען קאמיטעט שטעהן די אוניווערסיטעטס-פראפעסארען: ד"ר שטראם, ד"ר טיילאר און ד"ר זאלעסקי.

די געלערנטע פון אנדערע אוניווערסיטעטס-שטעט האבען אויך צוגעזאגט זייער מיטארבייט.

דאס ווערק וועט כולל זיין אין זיך א רייה ארבייטען וועגען דער טעריטאריע און בעפעלקערונג פון פוילען, וועגען אונזער לאנדווירטשאפט און וועלדערייען, וועגען אינדוסטרי און מלאכה, וועגען האנדעל און קאמוניקאציע, פינאנסען און פערזיכערונג, וועגען דער בוי-בעוועגונג, וועגען דער ענטוויקלונג פון וויסענשאפטליכע ארגאניזאציעס און וועגען דער קאאפעראטיווער בעוועגונג אין פוילען. דאס וועט זיין א ווערק, וואס וועט מיט רעכט קענען אנגערופען ווערען „דער ווירטשאפטליכער בילאנס פון אויפגעלעבטען פוילען".

אין דער צייט פון דער אויסשטעלונג דארף אבער זיין די הויפט-אויפגאבע פון אונזערע געלערנטע קודם כל צו שטודירען די אויסשטעלונג גופא, איהרע בעזונדערע אפטיילונגען, גרופען און קלאסען. דאס דאזיגע ווערק דארף אזוי בעארבייט ווערען, אז עס זאל קענען דינען פאר די בעזונדערע צווייגען פון אונזער שאפען און פאר דער גאנצער פאלקס-ווירטשאפט און זיי אנווייזען די וועגען פון ווייטערדיגע ענטוויקלונג.

—0—

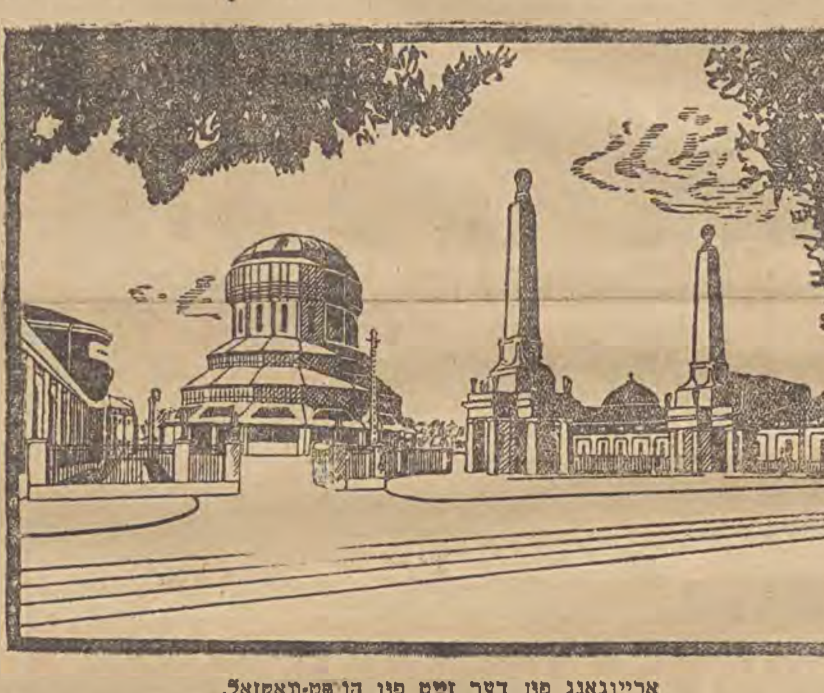

ארייגגאנג פון דער זייט פון הויפט-וואקזאל.

די דערגרייכונגען פון די פוילישע שטעדט אויף דער אויסשטעלונג

לאדז פערנעהמט א בעזונדער ארט.— 23 גרויסע שטעדט פון פוילען זענען רעפרעזענטירט אויף דער אלגעמיינער לאנדעס'-אויסשטעלונג אין פוזען.

איינע פון די אינטערעסאנטעסטע זעהענס-ווירדיגקייטען אויף דער אלגעמיינער לאנדעס-אויסשטעלונג אין פוזען איז בלי-ספק די אויסשטעלונג פון די פוילישע שטעט. גאנץ חיניג אפטיילונגען פון דער אלגעמיינער לאנדעס-אויסשטעלונג געבען אזא בילדליכע אפשפיגלונג פון דער ענטוויקלונג פון פוילישען לעבען, ווי די אפטיילונג פון די שטעדטישע זעלבסט-פערוואלטונגען. מען דארף נעמען אין זכט, אז אין די צייטען פון פוילען'ס פערשקלאפונג האבען אין געוויסע שטחים פון לאנד כמעט נישט עקזיסטירט קיין זעלבסט-פערוואלטונגען, און די בעפעלקערונג האט נישט געהאט די מינדעסטע השפעה אויף דער שטאטישער ווירטשאפט. דער איבערברוך, וועלכער איז געקומען אויף דעם געביט. די ארגאניזאציע פון דער שטאטישער זעלבסט-פערוואלטונג און צייגמען דערמיט די גוואלדיגע ענטוויקלונג פון די פוילישע שטעט איז אויף א גלענצענדען אופן פארגעשטעלט אויף דער לאנדעס-אויסשטעלונג.

אין הסכם מיט'ן בעשלוס פון דער פערוואלטונג פון פערבאנד פון די פוילישע שטעט, נעמען אנטייל אין דער אויסשטעלונג נאר די גרויסע שטעדט, די קליינע שטעטלעך זענען צוגעלאזען געווארען צו דער אויסשטעלונג נאר דאן, ווען זייערע דערגרייכונגען פערמאגען עפיס אייגענארטיגעס און וויכטיגעס. אלס רעזולטאט פון דאזיגען טיילונגען אויף דער אויסשטעלונג פאלגענדע שטעט:ווארשא, לעמבערג, לאדז, קראקא, פוזען, ווילנא, לובלין, בידגאשטש, טשענסטאכוי, בענדין, גניעזנא, גרודזיאנדז, טארן, גדיניא, קאליש, ראוונא, סאסנאוויצע, סטאניסלאוואוו, וולאצלאוועק, קאטאוויץ, קעניגס-הוטע, מיסלאוויץ און ביליץ. צוזאמען 23 שטעט.

א בעזונדערען כבוד האבען דער-

(ענדע זעה זייט 6)

דאס גרעסטע פרידענס-ווערק פון פוילען

איינדרוקע פון א פרעסע-עקסקורסיע אויף דער לאנדעס-אויסשטעלונג אין פוזען

— פון —
ישראל קאהאן.

I.

דער קופע פונ'ם צוג, וואס האט אונז, די פערטרעטער פון דער „זובעטער גרויס-מאכט," געפיהרט קיין פוזען, איז געווען ספעציעל פאר זשורנאליסטען. אויך די סביבה איז געווען אנ'עכט זשורנאליסטישע. מען האט גערעדט וועגען אלץ און וועגען גארנישט און דער עיקר איז אויסגעקומען געווארען צו פערפיהרען א שמועס וועגען דעם ציל פון אונזער רייזע... אזוי איז שוין די טבע פון זשורנאליסטען, צו זיין אפגעהיט מיט „לשון," נישט צו פערמאטען קיין „טעמא"...

נאר איין רייזע-נאכבארין מיינע, א יונגע פוילישע דאמע, וועלכע האט רעפרעזענטירט א שאווניניסטישע, אנטיסעמיטיש-בעפארבטע צייטונג, האט זיך נישט געקענט בעהערשען און האט ארויסגעפיהרט דאס געשפרעך אויף דער אויסשטעלונג. זי איז געווען פול מיט תרעומות, הלמאי די רעוויע פון פוילען'ס דערגרייכונגען איז ארגאניזירט געווארען גראד אין פוזען, אין דער שטאט, וואס איז אמשטארקסטען דורכגענומען מיט דער דייטשער קולטור, וואו א סך פאסאקען, זענען, וואס שייך זייער מהות, אין א געוויסען זין א מין „פויליש-רעדענדע דייטשען"...

איך מוז מודה זיין, אז איך האב אויך געהאט געוויסע ספקות בנוגע דעם ארט פון דער אויסשטעלונג, הגם נאר פון אנ'אנדער נאטור...

איך האב זיך דערמאנט די שטאט פוזען, ווי זי האט זיך איינגעקריצט אין מיין זכרון מיט זיבען יאהר צוריק, ווען איך בין דארט געווען צום צווייטען פוזנער יאריד.

פוזען, דער ערשטער פלאץ פון פוילען'ס מארערנע יארידען, דער סימבאל פון פוילען'ס עקאנאמישער ווידערגעבורט, איז דעמאלט געווען א סינאנים פון יודען-פערפאלגונגען, א נהגום פאר'ן יודישען סוחר. דא, אין פוזען, האט דער מרויערוג-בערימטער סעקרעטאר-משוק געפייערט זיינע כוליגאנישע ארגיעס איבער די יודען, ביים פוזנאנער דוגען שמילשוויינען פונ'ם יאריד-קאמיטעט און אנדערע מאסגעבונגע אונסטאנצען.

פיל אנדערע עפיזאדען זענען דורלגעלאפען דורך מיין מח, קאפיטלעך פון דער יודישער ליידענס-געשיכטע אין פוזען, ווי אין גאנצען פוזנער קאנט, וואס איז א רייה יאהרען נאכאנאנד געווען עפים, ווי א „מלוכה אין א מלוכה," א נישט-פראקלאמירטע רעפובליק פונ'ם קעמפענדען אלץ פערדרענגענדען שאווויניזם מיט די ענדעקישע „פאלקסראטען" און „ליגעס צו פערטיידיגען די קאטוילישע רעליגיע און פאטערלאנד" געגען דעם „יודישען אנלויף"...

און פונקט, ווי יענע עקסטרעם-נאציאנאליסטישע פוילישע פען-קאלעגין, בין איך געפאהרען קיין פוזען מיט געמישטע געפיהלען פון שפאנונג און ערווארטונג, באמש די איינלאדונג, וואס איך האב ערהאלטען פונ'ם אויסשטעלונגס-קאמיטעט, איז געווען בין גאר א העפליכע, מען קאן זאגען — א פריינדליכע.

דער ערשטער קבלת פנים, וואס איז אונז געמאכט געווארען אויפ'ן וואקזאל, און אלץ, וואס איך האב שפעטער מיטגעמאכט בעת דער פרעסע-עקסקורסיע, האט אבער צוטריבען די דאזיגע ספקות און, ווי איך מיין, אויך ביי דער זעהר עמפינדליכער פוילישער רייזע-נאכבארין...

פוזען איז נישט מעהר דיזעלבינע, ווי אין יאהר 1922. אמת, עס איז דא נאך נישט אלץ אויסקריסטאליזירט, עס האלט נאך מאנכעס „אין ווערען", אין בעקומען קלארער און כאראקטער. עס איז אבער דא מעהר נישט קענטיג די איינגענע אונזיכערקייט און ממילא פערשווינדט אויך דער פערביסענער אונצופרידען צו אלץ, וואס קומט און שטאמט פון אנדערע פוילישע געביטען — פון „קאנגרעס"...

עס איז דא מעהר נישטא די „סעפא-ראטיסטישע וואנט" און די אלע טרויעריגע בעגליטערשיינונגען פון יענעם אונפערגאנגס-פעריאד. עס האט אפגעטרייסעלט פון זיך דעם קאשמאר פונ'ם ענג-עגאאיסטישען פוזענשען פאטריאטיזם, עס האבען זיך שוין אויסגעוויכערט די לאקאל-פאליטישע אספיראציעס פון די קארפאנטים און טראמפ-משונסקי'ס. עס איז געווארען א שטאט, ווי אלע שטעט אין פוילען, נישט בעסער און נישט ערגער אויך בנוגע צו יודען. וועגוגסטענס, וואס אנבעלאנגט דער אויסערליכער בעציהונג.

און עס איז ווירקליך א צייכען פון דער צייט, וואס גראד אין די מויערן פון אלטען היסטארישען פוזען, אין דער שטאט, וואס האט אראפגעווארפען פון זיך דעם דייטשען יאך, נאר איז געבליבען דורכגעזאפט מיט דער דייטשער טיכטיגקייט, מיט דעם פיפיש-דייטשען ארגאניזאציאנגעלען זין, איז געבוירען געווארען דער געדאנק, איינצוארדנען די ערשטע לאנדעס-אויסשטעלונג אין אונזער מלוכה.

די רעזידענץ פון די ערשטע פוילישע מלכים, וואס איהר עקספאנסיע געהט פון אנהויב אן פון מזרח אויף מערב — און איהר פונאנדערבוי און וואוקס — און איז דורך און דורך איראפעאיש — אט דער פלאץ איז געווען, ווי צוגעמאסטען צו אזא אימפרעזע, ווי די „פ.וו.ק." (פאווישעכנא ווסטאווא קראיאווא). נאר דא האט געקאנט געלייסטעט ווערען די ריזיגע ארבייט און דא וועט דאס מאנומענטאלע ווערק פון גייעם פוילען זיכער דערפיהרט ווערען צום ערפאלגרייכען פינאל.

* * *

איך האב געשפרייזט העכער 4 שעה נאכאנאנד איבער די בערך 120 הערליכע אויסשטעלונגס-פאלאצען און פאווילאנען, איך האב זיך צוגעהערט צו די אנ ווייזונגען און ערקלעהרונגען פון די אויסשטעלונגס-רירעקטארען, איך האב זיך אנגעזאפט מיט דער גאנצער פרעכטיגקייט פון דער ארכיטעקטאניק, זיך דערקוויקט מיט דעם לאשטשענדען פארבען-שפיל פון דער דעקאראטיווער קונסט און שפילעווודיגע ארגינאנאליטעט פון דער אינזשינערינג — און איך בין געווארען דערדריקט פון דער שפע איינדרוקען און ערשטוינט פון דעם געליים-טעטען.

איך האב עס נישט ערווארט.

דאס, וואס איך האב געזעהן אין פוזען אויף דער לאנד-אויסשטעלונג, האט פערבלאפט און מיטגעריסען.

עס איז נישט קיין פוסטע פראזע, עס איז נישט א שעהנער ווארט-קלאנג — אויף די 600,000 קוו. מעטער פון דער אויסשטעלונגס-טערוטאריע, זעהען מיר גאנץ פוילען אין מיניאטור: דעם אינדוסטריעלען וואוקס, די לאנדווירטשאפטליכע ענטוויקלונג, די קולטורעלע דערגרייכונגען, דעם אויפבלי פון דער קונסט און דער פרעסע, דעם פארשריט פון דער מלוכה-ארגאניזאציע און פון די שטאטישע זעלבסט-פערוואלטונגען, דעם שטאנד פון האנדווערק, דעם מצב פון האנדעל און אלץ, וואס איז אין פוילען געטון און געשאפען געווארען אויפ'ן געביט פון פאלקס-היגיענע, בילדונג, פיזישער ערציהונג, ספארט און רעקלעמעכטען.

מען קאן פון יודישען שטאנדפונקט מאנכעס קריטיקירען אויף דער אויסשטעלונג; דער האנדעל, וואו יודען האבען אין פוילען אזוי פיל אויפגעטון, קומט דא צום אויסדרוק און א גאנץ בלאסער פארם...

אין אלגעמיין אבער איז די ארגאניזאציאנעלע ארבייט געטון געווארען מיט קולטורעלען געשמאק און פאכמענערישער קענטעניש.

עס איז א שטיק איראפא. עלעט, נאטורעל, פונקט, ווי פוזען איז איינע פון די עלטסטע איראפעאישע שטעדט ביי אונז אין לאנד.

בעת אונזער בעזוך אין פוזען, איז די אויסשטעלונג שוין געווען פערטיג. אבער נישט אויסגעפערטיגט. אומעטום, אין אלע פאוויליאנען און אויסשטעלונגס-פאלאצען, איז די ארבייט געווען אין פולען ברען, אבער שוין דאס געזעהענע האט געגעבען א גרונד, צו בעפעסטיגען די איבערצייגונג, אז די ציל און צוועקען, וואס די ארגאניזאטארען האבען זיך געשטעלט — צו דעמאנסטרירען די אמת'ע פעהיגקייט פון אונזער מדינה צום מלוכה-לעבען, צו זעלבסטשטענדיגער שעפערישער ארבייט, צו וועקען און קרעפטיגען דעם גלויבען אין די איינגענע כחות און צו שטארקען דעם אינטערעס פון אויסלאנד צו דער היימישער אינדוסטריע און פראדוקציע — וועלען פולשטענדיג דערגרייכט ווערען.

* * *

די לאנדעס-אויסשטעלונג אין פוזען איז א רעקארד-לייסטונג. און אויך אויף איינצעלנע געביטען איז דא געשלאגען געווארען רעקארד.

די צענטראל-רעסטאראציע אין „ווילסאן-פארק" אויף דער אויסשטעלונג איז די גרעסטע אין פוילען — זי קען פערפלעגען גלייכצייטיג 2.500 פערזאן, און דער נייע-אויסגעבויטער האטעל „פאלאניא", הארט נעבען דער אויסשטעלונגס-טעריטאריע, וואו די מיטגלידער פון דער זשורנאליסטען-עקסקורסיע זענען איינגעלאצירט געווארען, איז ווידער אמאל דער גרעסטער אין פוילען און איינער פון די גרעסטע אין איראפא — מיט 365 נומערן — שעהן, עלעגאנט, קאמפארטאבעל, מיט אלע אינאוואציעס פון נייע צייטיגען האטעל-בוי.

און אפילו דער עצם אויפבוי-טעמפא פון דער אויסשטעלונג איז — רעקארד. אין קנאפע צוויי יאהר איז בעוויזען געווארען אויפצושטעלען ממש א גאנצע שטאט מיט צאהלרייכע גאסען, אהן א שיעור ענטציקענדע פאוויליאנען, פרעכטיגע פאלאצען, גערטנער, קאוויארניעס, רעסטאראציעס, פערוויילונגס-לאקאלען, ווי אויך א בעזונדערן קווארטאל אונטערן נאמען דאס „לוסטיגע שטעדטעל" („וועסאלע מיאסטעטשקא"): קולאמען-טעד-לאנגע לופט-באהנען, שווימבענדע באלאנען, עלעקטרישע וועגעלעך, וואס ווערען געטרייבען דורך די פאסאזשירען אליין, א „ווילדער איינזעל", וואס פיהרט-אויס מעכאניש פערשיידענע איבערראשענדע טריקען; א ספעציעלער „נעגער-דארף" מיט א ים-לייכטע פערוויילונגען. — חוץ דעם פערשיידענע וואסער-ספארטען, א לוקסוריעזער היפאדראם און נאך אנד.

דא געפינען זיך אויך ריזיגע ספארט-ארענעס, ווי אויך א גיגאנטישער דאנסינג מיט אנ'אומפאזאנטען קופאל. דער דאנסינג-בנין, אויך דער גרעסטער אין פוילען, איז פאר זיך אליין אנ'אטראקציע און אין ארכיטעקטאנישער הינזיכט — א פענאמען.

און דאס אלץ איז קאמפלעט פערטיג, פינקטליך צום טערמין, ווי ער איז פעסטגעשטעלט געווארען מיט 2 יאהר צוריק, ד. ה. אויף היינט, דעם 16. מאי.

די לאנדעס-אויסשטעלונג אין פוזען איז פאר אונז, פרעסע-פערטרעטער, פארגעשטעלט געווארען אלס דאס מעכטיגסטע און שעהנסטע פרידענס-ווערק פון פוילען, זייט עס האט צוריקגעוואונען איהר אונאפהענגיגקייט און פרייהייט.

און עס וועט אונז באמת פרעהען, ווען דאס דאזיגע דערהויבענע ווערק, וואס איז דערמעגליכט געווארען א דאנק די לייסטונגען פון גאנצען לאנד, פון אלע איינוואוינער, וועט בייטראגען, צו נייטראליזירען די נאציאנאלע דיפערענצען און וועט פיל און גאנץ איינפונדרעמען די פריינדליכע פערהעלטנישען פון נאציאנאלען-צוזאמענלעבען אין דער ראזנער שטאט, ווי אין אונזער מלוכה בכלל.

—0—

לאָדזער כראָניק

נאַכט-דיזשורען אין די אַפּטייקען.

הײַנט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: אַנטאַניעוויטש, פּאַביאַניצער 50; לאַנדזינסקי, פּעטריקאָווער 164; פּאַרטשעוויטש, פּושעיאַזד 19; רעמבעלינסקי, אַנדזשעיאַ 26; זינגערעוויטש, פּעטריקאָווער 25; קאַספּערקעוויטש, זגערזשער 54; טראַוואַסקאָ, בזשעזשינער 56.

לוסטראַציע פון די האָטעלען

(§) די סאַניטאַר-דאָקטוירים בײַ דער שטאָט-סטאַראָסטווא וועלען דורכפיהרען א לוסטראַציע פון אַלע האָטעלען. אויב זיי וועלען געפינען, אַז זיי וועלען נישט זײַן אין געהעריגען צושטאַנד וועט פעראָרדענט ווערען, אַז עס זאָל תיכף דורכגעפיהרט ווערען דער נויטיגער רעמאָנט.

• • •

נײַע פעראָרדנונג וועגען האָטעלען

(§) אין די נאָהענטסטע טעג וועט זיך בעווײַזען א פעראָרדנונג, לויט וועלכער די וואָיעוואָדזשאַפט אינדוסטריע-מאַכט וועט נאָרמירען די האָטעל-פּרײַזען אויפ'ן יסוד פון א בעשלוס פון א ספּעציעלער זאַכקענער-קאָמיסיע. אין דער קאָמיסיע וועט אויך זײַן א פערטרעטער פון האָטעל-בעזיצער פעראיין.

6 באַנקראָטען אין איין טאָג

אייניגע פון די באַנקראָטיקעס ווערען געשטעלט אונטער פּאָליציי־אישער אויפזיכט, אַנדערע—אַרעסטירט

(:) אויף דער לעצטער סעסיע פון דער האַנדעלס-אָפּטיילונג בײַם קרייז - געריכט זענען ערקלערט געוואָרען 6 לאָדזער פירמעס פאַר באַנקראָט. דאָס איז א ציפער וואָס רעדט פאַר זיך און בעווײַזט אין וואָס פאַר א שווערע קריטישע לאַגע עס געפינט זיך דער לאָדזער מסחר.

די ערשטע פירמע וועמען עס איז ערקלערט געוואָרען א „אופּאַדלאַשטש" איז די פאַרבערײַ און אַפּרעטור „אַניל" געז. מיט בעגרעניצטער אחריות אויף קאַראָלאַ 38. די צווייטע לויט דער ריי איז די פירמאַ „פאַבריק פון מעטאַל-אויסאַרבײַטונג לאַגעסקאַ א.ג. יוליאַן גראָספעלד און שותפים" אין קאָנסטאַנטין בײַ לאָדז.

די „אופּאַדלאַשטש" איז ערקלערט געוואָרען דער פירמע אויף איהר אייגענער בקשה. די פירמע האָט זיך לעצטענס געפונען אין זעהר א קריטישער לאַגע צוליב דער סטאַגנאַציע אין דער בוי-בעוועגונג און איהרע פּאַסיוון זענען וואָס אַמאָל אַלץ גרעסער געוואָרען. די עפנונג פון דער „אופּאַדלאַשטש" איז ערקלערט געוואָרען אויפ'ן 8-טען מאַי. אַלס קוראַטאָר איז בעשטימט געוואָרען אַדוו. מיכאל מענאַסע.

ווײַטער זענען ערקלערט געוואָרען א „אופּאַדלאַשטש" דער פירמע „בת שבע אייזענבערג", אײַזען-האַנדעל, נאַוואָמיעסקאַ 29 און איהרע אייגענטימער בת שבע אייזענבערג און דוד מאיר זאַלישעווסקי. דער טערמין פון דער אופּאַדלאַשטש איז בעשטימט געוואָרען אויפ'ן 5-טען מאַי. אַלס קוראַטאָר איז בעשטימט געוואָרען אַדוואָק. ה. פּילקע, אַלס ריכטער—קאָמיסאַר סט. טוראַטשינסקי. די באַנקראָטירטע זענען געשטעלט געוואָרען אונטער פּאָליציי־אישער אויפזיכט.

דאַן איז ערקלערט געוואָרען אַנ'אופּאַדלאַשטש אויף זײַן אייגענע ביטע הוגאָ פראַכוויַיג'ען ליפּאָוואַ 40, וואָס האָט אויף סקלאַדאָוואַ 23 א פאַבריק פון בענדער און שנוראַוואַדלעס.

זײַן בעפולמעכטיגסטער אַדוואָק. אַל. פאַגעל, ווײַזט אָן, אַז די סבה פון די צאַהלונגס-שוועריגקייטען פון דער פירמאַ איז צוליב דעם, וואָס שנוראַוואַדלעס ווערען איצט וועניג געברויכט, ווײַל מען טראָגט נישט קיין שיך נאָר פאַנטאָפעל. אין 1928 איז די פירמע צוליב דעם געצוואונגען געוואָרען אויסצואַרבײַטען גומענע בענדער. אָבער די קאָנקורענץ האָט זי אוועקגעלעגט.

אַלס קוראַטאָר איז בעשטימט געוואָרען אַדוו. מ. קאַהן, ריכטער קאָמיסאַר, האַנדעלס-ריכטער א. אײַזענברוין. דער געפאַלענער סוחר פראַכווײַן איז געשטעלט געוואָרען אונטער פּאָליציי־אישער אויפזיכט.

די פינפטע אופּאַדלאַשטש איז ערקלערט געוואָרען דער פירמע „ש. עהרענפרײַד און י. יאַקובאָוויטש" פערקויף פון בוי-האָלץ נאַוואָק-גאַס 20.

אַלס קוראַטאָר איז בעשטימט געוואָרען אַדוו. א. קאַרעלסקי ריכטער-קאָמיסאַר האַנדעלס-ריכטער ב. ביידערמאַן. די געפאַלענע סוחרים עהרענפרײַד און יאַקובאָוויטש האָט דאָס געריכט בעשלאָסען צו לאָזען אַרעסטירען, ווײַל לויט די ערקלערונגען פון די בעלי חובות האָבען די באַנקראָטירטע נאָכ'ן לאָזען גיין די וועקסלען צום פּראָטעסט אײַנגעקויפט פריש האָלץ און עס פערקויפט די הורטאָווניקעס. דער טערמין פון עפענען די „אופּאַדלאַשטש" איז בעשטימט געוואָרען אויפ'ן 20-טען אַפּריל.

די 6. „אופּאַדלאַשטש" איז ערקלערט געוואָרען אויף דער ביטע פון קרעדיטאָר נתן יאַקובזאָן דער פירמאַ גוסטאַוו שענוואַלד פון נײַע - טאַרגאָווע 20, צוליב'ן חשד פון בייזוויליגען באַנקראָט ווערט דער געפאַלענער אַרעסטירט. אַלס קוראַטאָר איז בעשטימט געוואָרען אַדוואָקאַט סט. פּאַוולאָווסקי.

אָט די אַלע 6 „אופּאַדלאַשטש'ן, וואָס דאָס האַנדעלס-געריכט האָט פערעפענטליכט אויף איין זיצונג, ווײַזען ווי ווײַט דער קריזיס ווערט פערברייטערט אין שטאָט אין אַלע בראַנזשעס.

רעגיסטראַציע פון די פרעמדע

הײַנט, דאַרפען זיך מעלדען צו דער רעגיסטראַציע אין לאָקאַל פון דער שטאָט-סטאַראָסטווא אויף קילינסקי 152 די פרעמדע, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון דער שטאָט לאָדז מיט די פאַמיליען-נעמען וואָס הויבען זיך אָן מיט Sz. Sch. די וואָס קומען צו דער רעגיסטראַציע מוזען מיטברענגען א פּאַס, אין וועלכען עס איז אָנגעגעבען זייער מלוכה-אָנגעהעריגקייט און 2 פאָטאָגראַפיעס.

פּאָבאָר פון יאָהרגאַנג 1908

הײַנט דאַרפען זיך שטעלען צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע 1 אויף פּאָמאָרסקאַ 18 די פּאָבאָראָווע פון יאָהרגאַנג 1908, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3. קאָמיסאַריאַט און וועמענס פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט

M.

פאַר דער פּאָבאָר-קאָמיסיע 2 אויף אָגראָדאָוואַ 34 דאַרפען זיך שטעלען די פּאָבאָראָווע פון יאָהרגאַנג 1908, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4. קאָמיסאַריאַט, וועמענס פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט

D. M. O.

צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע 3 אויף זאַקאָנטנאַ 82 מוזען זיך שטעלען די פּאָבאָראָווע פון יאָהרגאַנג 1907 קאַטעגאָריע B. וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4. קאָמיסאַריאַט וועמענס פאַמיליען-נעמען עס הויבען זיך אָן מיט

R. S. T. U. W. Z. Ż.

פּאָבאָראָווע פון דער קאָמיסיע פּאָמאָרסקאַ 18 וועלען נישט דאַרפען מחלל-שבת-זײַן.

(ג) הרב ר' יוסף פײַנער האָט א דאַנק א ספּעציעלע אינטערווענץ גע'פּועל'ט נאָר בײַ דער לײַטונג פון דער פּאָבאָר-קאָמיסיע פּאָמאָרסקאַ 18, אַז יודישע פּאָבאָראָווע, וואָס שטעלען זיך שבת צו דער קאָמיסיע זאָלען צוליב רעליגיעזע טעמים נישט מוזען מאַכען אום שבת דעם דאַקטילאָסקאָפּישען אָפּדרוק (מיט'ן פינגער). פּאָבאָראָווע, וואָס ווילען מיט דעם אָפּדרוק נישט מחלל שבת זײַן דאַרפען נאָר אויפמערקזאַם מאַכען דערויף דעם שרײַבער פון דער פּאָבאָר-קאָמיסיע און דער טערמין פון מאַכען דעם אָפּדרוק וועט זיי אָפּגעלעגט ווערען אויף מאָנטאַג. צוליב דעם, וואָס דעם קומענדיגען מאָנטאַג איז חגא, וועלען די יודישע פּאָבאָראָווע די דאָזיגע פאָרמאַליטעט קענען דורכפיהרען דינסטאַג.

שטאָטישע מילכעריי

קאָן נישט געשאַפען ווערען

(פּ) בשעתו האָבען מיר מיטגעטיילט וועגען א פּלאַן צו שאַפען רעזערוואַרן פון מילכיגס אין אַלע גרעסערע שטעט פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווא. אייניגע שטעט האָבען טאַקי דורכגעפיהרט א אָרגאַניזיר אַרבייט. לאָדז איז אָבער נישט ביכולת צו פיהרען די דאָזיגע אַקציע מיט דער הילף פון קורץ-טערמיניגע קרעדיטען פון די מלוכה-באַנק און דער פּלאַן קען דערווײַלע נישט רעאַליזירט ווערען.

פאַר די יודישע מילך-הענדלער איז דאָס זיכער לטובה.

קאַמף מיט וואוינונגס-ליכוועע.

(§) די מאַכט האָט פעסטגעשטעלט, אַז אין פיל פאַלען עקסמיטירען די הויז-בעזיצער זייערע לאָקאַטאָרן אויפ'ן סמך פון א געריכטס-אורטייל, כדי אַזוי אַרום די פרײַ געמאַכטע לאָקאַלען צו פערקויפען צו הויכע פּרײַזען.

אין שייכות דערמיט דערהערט מען זיך, אַז עס איז פאַראַן א פּראָיעקט פון א פעראָרדנונג, לויט וועלכער יעדע דירה וואָס ווערט בעפרײַט פון א לאָקאַטאָר וועט דאַרפען געמאָלדען ווערען אין א וואוינונגס-קאָמיסיע מיט'ן צוועק, אַז די דאָזיגע דירה זאָל איבערגעגעבען ווערען א אָביצור.

לאָדזער יודישער קאַמער-טעאַטער
„אַרט"
לײַטער: מ. בראָדערזאָן און ד. בייגעלמאַן

לעצטע 3 טעג
פאַר'ן אַרויספאָהרען אויפ'ן טורנע

הײַנט 1 פאָרשטעלונג
צייגער 9.30 אָוונט
דאָס גראַנדיעזע VII פּראָגראַם

מצה-ברײַ

1) פּראָלאָג, 2) מחותּנת'טעס, 3) שבת - הגדול און קורץ - פרײַטאָג, 4) כ'וועל א דאָזאָר, 5) חכמת-כינע, 6) מצה-ברײַ, 7) א ברכה איבער א דונער, 8) דאָס קלוגע חונ'דעל, 9) אויפ'ן גאַניק'ל, 10) לבנה-פּאַראַד.

די קאַסע איז אָפען פון 2 נאָכם.

געריכטס-אויפזיכטען אין לאָדזער קרייז.

—) די פעראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט פון 23. דעצעמבער 1927 וועגען פערהיטען פון „אופּאַדלאַשטש'ען" זעהט פאָר, אַז דער פּרעזעס פון געריכט קען זיך אָנפרעגען בײַ דער נעגעבענער האַנדעלס-קאַמער וועגן דעם מלוכה'שען, געזעלשאַפטליכען און ווירטשאַפטליכען נוצען פון דער אונטערנעהמונג פון בעל-חוב, וואָס בעט מען זאָל איהם אָפּלעגען די צאַהלונגען.

די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, וואָס גרייט זיך אויספיהרען די דאָזיגע פונקציע, האָט זיך דעריבער געווענדעט צו די קרייז-געריכטען אין לאָדז, פּיעטרקאָוו און קאַליש וועגען אינפאָרמאַציעס, וואָס ערע פירמעס האָבען פאַר דער צײַט, זינט די דערמאָנטע פעראָרדנונג איז אַרײַן אין קראַפט בעקומען אָפּגעלעגט זייערע צאַהלונגען און וואָסערע בוטעס וועגען געריכטס - אויפזיכטען זענען לעצטענס אַרײַנגעקומען אין די געריכטען.

ביטעס אין אַרבייטס-געריכט קען מען אויך אַרײַנטראָגען מינדליך

דער לײַטער פון אַרבייטס-געריכט אין לאָדז, ריכטער זאַוואַדזקי האָט אַרויסגעגעבען א רעגולאַמין פאַר'ן דערמאָנטען געריכט אויפ'ן יסוד פון אַרטיקעל 14 פון אוסטאַווו וועגען די געריכטען, לויט וועלכען בוטעס און קלאַגעס אין אַרבייטס-געריכט קענען אויך אָנגענומען ווערען מינדליך פון פּעטענטען, וואָס קענען זיי נישט דערלאַנגען שריפטליך.

מינדליכע בוטעס ווערען אָנגענומען מאָנטאַג, מיטוואָך און פרײַטאַג פון 10 ביז 12 מיטאָג.

וואָיעוואָדזטווא געשטראָכען פיל פּאָזיציעס פון פּאַביאַניצער שטאָטישען בודזשעט

(§) די וואָיעוואָדזטוואָ האָט צוגעשטאַנען קיין פּאַביאַניץ צום בעשטעטיגען דעם שטאָטישען בודזשעט פאַר 1929/30 פון וועלכען די וואָיעוואָדזטוואָ האָט גלײַכצײַטיג געשטראָכען פיל פּאָזיציעס. ווי למשל, 17 טויזענד זל. הוספה-לוין פאַר די לעהרער 20 טויזענד זל. פאַר א פּלאַץ אויף בויען א פאָלקס-שול און א רײַהע אַנדערע פּאָזיציעס.

א מינדעריעהריגען סוחר קען מען נישט ערקלערען קיין „אופּאַדלאַשטש"

וויכטיגער אורטייל פון אַפּעלאַציע-געריכט

(§) בשעתו האָבען זיך אייניגע לאָדזער סוחרים געווענדעט צו דער האַנדעלס-אָפּטיילונג בײַם לאָדזער קרייז-געריכט מיט דער ביטע צו ערקלערען א „אופּאַדלאַשטש" א געוויסען גרינוואַלד, וואָס קויפט נישט אויס זײַנע וועקסלען, נאָר לאָזט זיי געהן צום פּראָטעסט, דאָס [illegible] געריכט, וואָס האָט פאַר זיך געהאַט [illegible] פּראָטעסטירטע וועקסלען, האָט אַרויסגעגעבען א אורטייל תיכף גרינוואַלד'ן צו אַרעסטירען.

היות גרינוואַלד איז נאָך מינדעריעהריג האָט זײַן פאָטער אָפּגעגעבען א רעקורס געגען אורטייל פון קרייז-געריכט, בעטענדיג, אַז מען זאָל די „אופּאַדלאַשטש" מבטל מאַכען און זײַן זוהן בעפרײַען פון אַרעסט.

אין אַפּעלאַציע-געריכט האָט דער פערטיידיגער אָנגעוויזען, אַז א מינדעריעהריגען קען מען קיין „אופּאַדלאַשטש" נישט ערקלערען צוליב פּרינציפּיעלע טעמים. ווײַל לויט'ן ציוויל-קאָדעקס ווערט מען פולי-עהריג ערשט צו 21 יאָהר. דער מינדעריעהריגער קען ווערען זעלבסטשטענדיג דורך זײַנע עלטערן און אַפּטרופּסים דורך דער פערמיטלונג פון געריכט. [illegible] נאָך נישט קיין רעכט צו פיהרען א זעלבסטשטענדיגען האַנדעל. דערצו איז נויטיג א ערלויבניש פון די עלטערן אָדער אַפּעקונעס אַרויסגעגעבען אין דער פאָרם פון א נאָטאַריעלען אַקט.

דאָס אַפּעלאַציע-געריכט האָט מסכים געווען מיט די אויספיהרונגען פון אַדוואָקאַט און מבטל געמאַכט די „אופּאַדלאַשטש", בעפרײַענדיג גלײַכצײַטיג גרינוואַלד'ן פון אַרעסט און בעפוילענדיג אויפצוחתמ'ענען זײַן סקלאַד.

100 מיליאָן פאַר בוי-צוועקען

(§) די רעגירונגס-מאַכט האָט ענדגילטיג בעשלאָסען נישט אָפּצוטרעטען פון איהר שטעלונג וועגען ערטײַלען בוי-קרעדיטען. די קרעדיטען וועלען ווי ביז איצט געגעבען ווערען דורך דער באַנק פון פאָלקס-ווירטשאַפט ערשט אין סעפּטעמבער. די אַלגעמיינע סומע וועט בעטרעפען 100 מיליאָן זל. ווי מען קען דערפון דרינגען וועט דער הײַ-יעהריגער בוי-סעזאָן זײַן זעהר א פערשטאַרקטער.

לאָיד דזשאָרדזש'ס נביאות וועגען די קומענדע וואַהלען אין ענגלאַנד

דער ליבעראַלער עקס-פּרעמיער גלויבט אין דער אומפערמיידליכקייט פון דער קאָנסערוואַטיווער מפּלה.— די אומצופרידענקייט בײַם פאָלק און אין די קאָנסערוואַטיווע רייהען גופא. — די „לאַבאָריסטען" וועלען מעגליך געווינען נײַע הונדערט מאַנדאַטען.—גינסטיגע וואַהל-אויסזיכטען פון די ליבעראַלען.

מען האָט מיך געבעטען איך זאָל אויסדריקען מײַן מיינונג וועגען די אויסזיכטען פון די ליבעראַלען בײַ די קומענדע אַלגעמיינע וואַהלען.

איך זאָג אָפען, אַז עס איז מיר שווער אויסצודריקען אַנ'אומפּאַרטייאישע מיינונג אין מיטען קאַמף. אין מײַן פּאַנצער קלינגען אָפּ די קלעפּ, וואָס איך בעקום פון רעכטס און לינקס. פונדעסטוועגען, אַלס א פּרווו אײַנצואיבען זיך אין דער קונסט צו פערבלײַבען אָביעקטיוו אין א מאָמענט פון שפּאַנענדער אויפרעגונג, איז נוצליך צו פערזוכען אָנצושרײַבען אַנ'אַרטיקעל וועגען דער שלאַכט, אין וועלכער איך בעטייליג זיך.

לאָמיר פריהער פון אַלץ מאַכען אַנ'איבערבליק פון די פּראָגנאָזאָגונגען, וואָס ווערען געמאַכט מיט געוויסע רעזערוון מצד אַלע פּאַרטייען בנוגע דעם מעגליכען אויסגאַנג פון די וואַהלען.

פריהער פון אַלץ ווערט אין אַלגעמיין אָנגענומען, אַז די רעגירונגס פּאַרטײַ וועט לײַדען שטאַרקע פערלוסטען; לויט אַלע וואַהרשײַנליכקייטען וועט פערשווינדען די גרויסע מעהרהייט, וואָס זי האָט אַמאָל. מיט עטליכע וואָכען צוריק האָט א קאָנסערוואַטיווער פּאָליטיקער קאַלקולירט, אַז זײַן פּאַרטײַ וועט האָבען א מעהרהייט פון א זעכציג דעפּוטאַטען בענק.

סער וויליאַם דזשאָנסאָן-היקס דער קאָנסערוואַטיווער אינערן-מיניסטער, וועלכער האָט כמעט א קינדישע שוואַכקייט צו אַנטפּלעקען פּאַמיליען-סודות, וואָס מאַכען א סענסאַציע, האָט אויך איבערמירט דעם פּובליקום, אַז די רעגירונג האָפט אומצוקעהרען זיך אין פּאַרלאַמענט מיט א מעהרהייט פון זעכציג שטימען. עס איז מעגליך, אַז אָט די האָפנונג עקזיסטירט ווירקליך אין יענעם קרײַז, אָבער די, וואָס בעטראַכטען די סיטואַציע מיט א געזונטען קריטעריום, אַפילו קאָנסערוואַטאָרען, רעכענען זיך מיט דער וואַהרשײַנליכקייט, אַז די קאָנסערוואַטיווע „טאָריס" וועלען האָבען א מינדערהייט און נישט קיין מעהרהייט.

יעדעס מאָל, וואָס עס בעקומען זיך פרישע ידיעות פון די פּראָווינצען, אַלץ קלענער ווערען די ציפערען, וואָס מען זעהט פאָראויס פאַר די קאָנסערוואַטאָרען מען גלויבט, אַז די לאַבאָריסטען וועלען בעקומען נײַע הונדערט דעפּוטאַטען בענק און אַז די ליבעראַלע פּאַרטײַ וועט אַרויס פון די וואַהלען דאָפּעלט אַזוי שטאַרק ווי איצט.

אין משך פון צוויי דרײַ טעג זענען די לאַבאָריסטען געוועזען די פאַוואָריטען אין די וועטען, נאָר שפּעטער ווען עס זענען בעקאַנט געוואָרען די רעזולטאַטען פון די דערגענצונגס וואַהלען אין איין דיסטריקט, האָט מען אײַנגעזעהן, אַז די ליבעראַלען האָבען געהאַט אַנ'אומדערוואַרטעטען נצחון.

די לאַבאָריסטען זענען דערום צוריקגעטראָטען און עס האָבען זיך געהויבען די שאַנסען פון די ליבעראַלען.

וואָס איז דער מאָטיוו פון דעם, וואָס עס האָבען זיך געענדערט די פּערספּעקטיווען פאַר די ליבעראַלען? דער מאָטיוו איז א גאַנץ אײַנפאַכער און איבערצײַגענדער, די איצטיגע רעגירונג האָט אַרויסגערופען אַנ'ענטוישונג בײַ אַלע קלאַסען.

די קאָנסערוואַטיווע פּובליציסטען און רעדנער בעקלאָגען זיך אויף דער מפּלה-שטימונג, וואָס עס הערשט אין דער פּאַרטײַ און טענה'ן, אַז מען דאַרף אַרײַנבלאָזען אין די פּאַרטײַ-קרייזען דעם גייסט פון צוטרויען אין דערפאָלג. אָבער דורכדעם ווערט נישט דערגרייכט קיין נצחון. „אויב דאָס זאַלץ פערלירט זײַן געשמאַק, מיט וואָס קען מען דאָס ערזעצען"?

דער אַגרעסיווער ענטוזיאַזם פון 1924 איז אויסגענוצט געוואָרען פאַר דער צײַט וואָס די קאָנסערוואַטאָרען זענען געשטאַנען בײַ דער מאַכט. דער עקאָנאָמישער וואוילשטאַנד וואָלט אָנגעהאַלטען די שטימונג, אָבער די אינדוסטריע איז דערשלאָגען, און די צאַהל אַרבייטסלאָזע איז נישט פערמינערט געוואָרען. עס הערשט די מיינונג, אַז די רעגירונג האָט נישט געמאַכט קיין ערנסטע אָנשטרענגונג, כדי אַרויסצופיהרען די נאַציע פון דער נויט-לאַגע.

דאָס איז גענוג, כדי צו דערקלערען, די אַלגעמיינע אומפּאָפּולאַריטעט פון דער רעגירונג.

אָבער עס זענען דאָ נאָך א רײַהע סיבות, וואָס האָבען געווירקט אויסצוהויבען די כוואַליע פון אַלגעמיינער אומצופרידענקייט.

די רעגירונג האָט גאָרנישט געטון צו פערקלענערען די נײַע פּראָדוקטיווע הוצאות, אַפילו דער „טײַמס", איינע פון איבערגעבענסטע רעגירונגס-צײַטונגען, קריטיקירט דעם פינאַנס מיניסטער און ווײַזט אָן, אַז ער איז נישט קיין גרויסער בריה אויף עקאָנאָמיע.

דער פערלוסט פון די צפון אַמעריקאַנישע סימפּאַטיע, וואָס איז געקומען אַלס רעזולטאַט פון דער אומגעלומפּערטער בעהאַנדלונג פון דער ענטוואָפנונגס-פראַגע, האָט אַלאַרמירט און אומגעבראַכט דעם ענגלישען וועהלער. וועלכער זעהט אין דער פרײַנדשאַפט מיט די פעראייניגטע שטאַטען די אַקסיאָמע פון דער ענגלישער אויסערן-פּאָליטיק.

עס קען נישט זײַן דער מינדסטער ספק אין דעם, אַז די מיליאָנען וועהלער וואָס האָבען פריהער געשטימט פאַר די קאָנסערוואַטאָרען וועלען זיך גאָר אײַנגאַנצען אָפּהאַלטען פון שטימען, אָדער וועלען שטימען פאַר אַנדערע פּאַרטײַען.

פאַר וועלכע פּאַרטײַ וועלען די אומפּאַרטײַאישע געבען זייערע שטימען? זיי וועלען געוויס נישט שטימען פאַר די סאָציאַליסטען. די לעצטע וועלען האָבען זייערע שטימען אויסשליסליך אין די אינדוסטריעלע דיסטריקטען, וואו א גרויסע צאַהל וועהלער האָבען פערלאָזען דעם קאַמף צוליב דעם בערימטען זינאָוויעוו-בריף און האָבען געשטימט פאַר די קאָנסערוואַטאָרען. וויכטיגער טייל פון די וועהלער וועלען בײַ די קומענדע וואַהלען געוויס זיך נישט גרופּירען אַרום דער קאָנסערוואַטיווער פאָהן. דאָס אַליין וועט ברענגען די סאָציאַליסטען א סך מאַנדאַטען, אויב די אומפּאַרטײַאישע וועהלער וועלען נישט שטימען פאַר די ליבעראַלען, בכל אופן וועלען זיי פאַר די קאָנסערוואַטאָרען נישט שטימען. דער רעזולטאַט פון די וואַהלען וועט זײַן אײַנגאַנצען אָפּהענגיג פון דער שטעלונג פון אָט די וועהלער. די אָפּהאַלטונג פון שטימען וועט מעהר פון אַלץ בעגינסטיגען די סאָציאַליסטען. דאָס וועט זיי געבען אַמווייניגסטענס נײַע הונדערט מאַנדאַטען.

ווען דער אומפּאַרטײַאישער וועהלער ענטשליסט זיך צו שטימען, ווײַזט ער אַרויס נייגונגען צום ליבעראַליזם און נישט צו סאָציאַליסטען. דערמיט ערקלערט זיך דער וואוקס פון די ליבעראַלע שטימען בײַ די לעצטע דערגענצונגס וואַהלען.

די ליבעראַלע פּאַרטײַ האָט נאָך דורכצומאַכען א היבש שטיק וועג איידער זי וועט דערגרייכען צום דרך המלך.

אין 1924 איז זי פערשלײַדערט געוואָרען אין מדבר און פיל האָבען געגלויבט, אַז זי האָט פערלוירען דעם וועג און וועט אומקעהרען זיך אין דער וויסטער אײַנזאַמקייט. די סאָציאַליסטען האָבען חוזק געמאַכט פון איהר גורל, די זעלבע סאָציאַליסטען, וואָס פערדאַנקען די פרײַהייט, וואָס זיי בעזיצען דעם קאַמף פון דעם ליבעראַליזם פאַר די לעצטע דרײַ דורות. דער דאָזיגער חוזק וועט נישט לײַכט פערגעסען ווערען, כאָטש עס פערשווינדט איצט און מען הערט איהם קוים אין דעם גערויש, וואָס רופט אַרויס דער מאַרש פון די ליבעראַלען אויפ'ן דרך המלך, ווען זיי קעהרען זיך אום צו האָבען איבעראַנײַעס זייער השפּעה אין דעם ראַט פון דער נאַציע.

די ערשטע יאָהרען נאָך דער מפּלה זענען געווען א קאָשמאַר פאַר דער געשלאָגענע פּאַרטײַ. די אינערליכע חלוקי-דעות, אײַפערזוכט און געגענזײַטיגע בעשולדיגונגען קומען פאָר אין אַלע פּאַרטײַען. אָבער די לעצטע צוויי יאָהר איז געווען א פּעריאָד פון וואַקסענדער אייניגקייט און קראַפט פון דער פּאַרטײַ. איצט קען מען זאָגען מיט פולער זי-

(ענדע—זײַט 6)

דרייסטער באנדיטן-אנפאל אין לאדז אין מיטען העלען טאג

צוויי באנדיטען שווער פערוואונדעט א פרוי.—רער קאמף פון דער פאליציי מיט די באנדיטען.

ביידע באנדיטען האט מען געכאפט.

(§) נעכטען איז ווידער פארגעקומען אין אונזער שטאט א דרייסטער באנדי-טען-אנפאל, וואס האט זיך צום גליק גע-ענדיגט מיט א מיאוס'ען דורכפאל פון די באנדיטען. מ'האט זיי געכאפט אין איינגע'שב'עט און חד-גדיא.

דער אנפאל איז פארגעקומען אויף זאוועלסקא 26. אין דעם דערמאנטען הויז וואוינט דער פאבריקס-ארבייטער הערשיק, וועלכער האט לעצטענס בע-קומען א געוויסע סומע געלד פון זיינע קרובים. נעכטען פריה איז הערשיק, ווי אלע טאג, געגאנגען אין דער פאב-ריק צו דער ארבייט, איבערלאזענדיג אין שטוב זיין 27-יעהריגע פרוי יאנינא און איהר מוטער, די 54-יעהריגע יוליא-נא גלירא.

פרוי הערשיק האט זיך גענרייט צו א וועש. און צו דעם צוועק האט זי צו-גענרייט הייס וואסער.

ארום האלב 4 נאכמ. ווען פרוי הער-שיק האט שוין געוואשען די וועש, האט זי פלוצלינג דערהערט א האסטיג קלאפען אין טיר. איידער זי האט זיך נאך בעוויזען ארומצוקוקען, זענען ארייו אין שטוב 2 באנדיטען מיט מעסער'ס אין די הענט. איינער פון זיי איז געבלי-בען שטעהן ביי דער טיר אלס שומר, און דער צווייטער, א פעסט געבויטער חברה-מאן, האט זיך געווענדעט צו פרוי הערשיק מיט דער פאדערונג, אז זי זאל איהם אוועקגעבען איהר געלט. נישט בעקומענדיג קיין תשובה, האט דער באנ-דיט זי אנגעכאפט פאר'ן קאפ און אפ-געטובל'ט אוהר אין דער באליע קאכע-דיג וואסער. ווען דאס האט אויך נישט געהאלפען, האט ער גענומען זי שטארק שלאגען, און דאן גענומען אוהר איינ-ציגע וואונדען אין קאפ ביז זי האט פער-לוירען דאס בעוואוסטזיין. אפגעשעהן מיט פרוי הערשיק, האט דער באנדיט זיך גענומען צו דער אל-טער מוטער.

— אויב דו וועסט מיר נישט זאגען, וואו דאס געלט ליגט, וועל איך דיך דער-הרג'ענען, האט דער באנדיט זיך געווענ-דעט צו דער טויט-בלייכער פרוי. און נישט ווארטענדיג אויף אוהר תשובה, האבען די באנדיטען אליין זיך גענומען מא-כען א חקירה ודרישה אין שטוב. זיי האבען אבער גארנישט געפונען, ווייל הערשיק, געהענדיג אין דער פריה צו דער ארבייט, האט מיטגענומען דאס געלט. די באנדיטען האבען דערוויל אוי-בערגעדרעהט די גאנצע שטוב און די שכנים האבען דערהערט עפעס אנ'אוי-סערגעוועהנליכען טומעל אין הערשיק'ס וואוינונג. באלד האבען פון אלע זייטען גענומען לויפען שכנים צו הערשיק'ס וואוינונג. די באנדיטען האבען דאן שוין רעזיגנירט פון זייער רויב-אנפאל, און גענומען מאכען וואס גיכער פליטה. מיט די מעסער'ס אין די הענט האבען זיי זיך ארורכגעשניטען א וועג דורך די פער-זאמעלטע שכנים, אראפגעלאפען פון ערשטען שטאק אויפ'ן הויף און דורכ'ן פלוט אריבער אויף זאוועלסקא 24. דער-רויף האבען די שכנים געמאכט א גע-וואלד און גערופען פאליציי. גראד איז דאן פערבייגעגאנגען דער פשאדאווניק פון דריטען קאמיסאריאט לעאפאלד מאראווסקי, און הערענדיג וואס דא איז געשעהן, האט ער גענומען נאכיאגען די אנטלויפענדע באנדיטען. דעם ערשטען באנדיט האט פשאדאווניק מאראווסקי גלייך געכאפט, און ער האט איהם איבערגעגעבען דעם פאליציאנט, וועלכער איז אינצווישען אנגעקומען. דאן האט דער דערמאנטער פשאדאווניק ווייטער פערפאלגט דעם צווייטען באנ-דיט, שיסענדיג אויף איהם מיט זיין רעוואלווער. די קויל האט אבער נישט גע-טראפען און דער באנדיט האט זיך אוים-בעהאלטען אויף זאוועלסקא 18. וואו עס געפינט זיך א גארטען. דער פשאדאוו-ניק איז נאכגעגאנגען, זוכענדיג דעם באנ-דיט, האט דער לעצטער אנגעכאפט דעם פשאדאווניק פאר'ן האלז און איהם גע-נומען שטיקען. דער פשאדאווניק האט אבער נישט פערלוירען ס'גלייכגעוויכט, און נאכאמאל אויסגעשאסען. דער באנ-דיט האט זיך דערשראקען און איהם אפ-געלאזט. דערוויל איז אנגעקומען פון דריטען קאמיסאריאט אנ'אויטא מיט פאליציאנטען, און מ'האט דעם באנדיט א געשמידטען אין קייטען אפגעפיהרט אין קאמיסאריאט. ביי דער אויספאר-שונג האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די באנדיטען הייסען: מאריאן בראלד, לא-געווניצקא 23 און וולאדיסלאוו וואשינ-סקי, לאגעווניצקא 127. דער לעצטער איז א בעקאנטע „פערזענליכקייט" אין קאמיסאריאט. ער איז שוין נישט איינ-מאל געזעסען א קעסט-קינד אין תפיסה.

אויפ'ן ארט פון אנפאל זענען באלד אנגעקומען דער פראקוראר קוביאק, דער אויספארשונגס-ריכטער מויבענ-שלאג און דער לייטער פון דריטען פא-ליציי-קאמיסאריאט. צו דער פערוואונ-דעטע פרוי איז ארויסגערופען געווארען די פאגאטאוויע פון דער קראנקען-קאסע.

וועלכע דירות ווערען בעטראכט פאר לוקסוריעז

און וועלען מוזען צאהלען א ספעציעלע שטייער פאר דער שטאדט?

(ג) אין אונזער נעכטיגען נומער האבען מיר געשריבען, אז דער שטאט-ראט האט בעשטעטיגט דעם סטאטוט וועגען איינפיהרען א שטאטישען שטייער פון אזוי-גערופענע לוקסוס-דירות, וואס גילט פון 1. אפריל אן.

די דאזיגע בעשטייערונג איז אין תוך חל אויף יענע דירות-טיילען, וועלכע קענען ווערען בעטראכט פאר איבעריגע צוליב דער בעשטימונג פון די „אומנוי-טיגע" דירות. דאס איז אויך אפהענגיג פון דער צאהל פערזאנען, וואס בעוואוי-נען די דירה. דער לוקסוס-שטייער איז אויך חל אויף די „איבריגע" דירות פון די ווירטשאפטען, וועלכע וואוינען אין ווייטערע אייגענע הייזער.

פאר איבריגע „דירות ווילען ווע-רען בעטראכט: דירות פון 5 צימערן אן, וואס האבען ווייניגער ווי מיט איין פער-זאן איינוואוינער פון דער צאהל צי-מערן (פון דער צאה לאיינוואוינער ווע-רען אויסגעשלאסען: די הויזארבייטער) אין דער צאהל צימערן ווערען אויך נישט אריינגערעכענט די „טואלעטען", קוכען, שפייז-קעמערלער, פאדערהייזער, באד-שטובען און די דירה פאר דער הויז דינערשאפט.

פון דעם שטייער זענען בעפרייט די-רות-טיילען, וואס זענען בעשטימט רק אויף אויסצופיהרען בערופס-ארבייט, אויב דאס פאך ווערט געפיהרט אין דער היים, דעם שטייער צאהלען אויך נישט די דירות, וואס זענען בעוואוינט דורך אויסלענדישע רעגירונגס - פארשטעהער אויב זיי זענען בירגער פון די לענדער, פון וועלכע זיי זענען ארויסגעשיקט, ווי אויך די רעפרעזענטאציע-לאקאלען פון די מלוכה'שע און קאמונאלע בעאמטע און די דירות פון די וויסטליכע פון אלע קאנפעסיעס.

דעם שטייער פון לוקסוס-דירות ווערט בערעכענט לויט פאלגענדען שליסעל: ביי 1 „איבריגען" צימער ווערט גענו-מען 10 פראצענט פון יעהרליכען דירה-געלד פאר דער גאנצער וואוינונג, ביי צוויי „איבריגע" צימערן — 20 פראצ., ביי דריי „איבריגע" צימערן — 40 פרא-צענט, ביי פיר צימערן — 60 פראצ., ביי פינף צימערן — 80, ביי העכער פון 5 „איבריגע" צימערן צאלט מען לטובת דער שטאט 100 פראצענט פון דעם יעהרליכען דירה-געלד.

די הויז-בעזיצער אדער זייערע פער-מרעטער, ווי אויך די איינגענטימער פון לאקאלען זענען פערפליכטעט אויף דער פאדערונג פון דער שטייער-אפטיילונג ביים מאגיסטראט אפצוגעבען דעקלא-ראציעס פונ'ם דירה-געלד און אויך פאר שטעלען די ווירטשאפטס-ביכער אין א דרעגע בעוויזען.

דער לוקסוס-שטייער וועט איינגע-כאהנט ווערען אויף דעם זעלבענעם אופן און אין דער זעלבער צייט, וואס דער לאקאל-שטייער. דאס נישט בעצאהלען דעם לוקסוס-שטייער ברענגט מיט זיך אלע קאנסעקווענצען, וואס זענען פארגע-זעהן ביים נישט צאהלען אנדערע שטייערן.

שטרייק פון די פריזיער-ארבייטער הויבט זיך היינט אן

(§) נעכטען אין אווענד איז פארגע-קומען אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון די פריזיער-ארבייטער, יודישע און פוי-לישע, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען אנצוהויבען פון היינט אן דעם שטרייק אין די פריזיער-אנשטאלטען.

• • •

אין צוזאמענהאנג מיטן שטרייק קומט פאר היינט אווענד א גענעראל-פערזאמ-לונג פון די פריזיער-מייסטער.

די אנטי-טובערקולאז-אקציע

איז אין לאדז געפיהרט געווארען מיט ערפאלג

(—) ווי בעקאנט, איז אין לאדז אזוי גוט ווי אין גאנצען לאנד דורכגעפיהרט געווארען „אנטי-טובערקולאזע טעג". בישעתו איז פאר דעם צוועק געגרינדעט געווארען א ברייטער געזעלשאפטליכער קאמיטעט, וואס האט ענטוויקעלט א גרויסע אנטי-טובערקולאז פראפאגאנדע [illegible] הייזער א. א.

אין די „אנטי טובערקולאז טעג" זע-נען אויך פערקויפט געווארען אפצייכ-נונגען. די רייגע הכנסה פון פערקויף אין לאדז איז א סומע פון 6,637 זל. האט דער קאמיטעט אהעקגעשטעלט אין א באנק [illegible]

טעאטער און מוזיק.

גרויסער אינטערעס צו לידיא פאטאצקא'ס אויפטריטען.

די גאסטשפילען פון דער בערוהמ-טער קינסטלערין לידיא באטאצקא, וואס הויבען זיך אן שבת אין יודישען טעא-טער אויף די ברעטער פון „פילהארמא-ניע", האבען ארויסגערופען די לעב-האפטסטע פעראינטערעסירונג און די ברייטעסטע קרייזען פון דער געזעל-שאפט. אין לאדז געפינען זיך פיל, וואס געדענקען נאך די אויסגעצייכענטע פון רוסישען טעאטער אין פעטערבורג, אדער פון רהיינהארדט-טעאטער אין בערלין און מען איז געשפאנט צו זעהן אט די פרעכטיגע דראמאטישע ארטיסטין אויף דער יודישער סצענע.

די טעאטער-דירעקציע פון איהר זייט מאכט אלע נויטיגע הכנות, אז די פאר-שטעלונגען מיט'ן אנטייל פון ליבען גאסט זאלען זיין וואס געלונגענער און ערפאלגרייכער. דעקאראציעס, סטיל-מעבעל, קאסטיומען ווערען ספעציעל פארבערייטעט, דער גאנצער אנסאמבל טוכטיג איינשטודירט אונטער דער פער-זענליכער רעזשי פון לידיא פאטאצקא.

שטאט-פרעזידענט זשעמיענצקי

מוז פארען אויף קוראציע קיין אויסלאנד

דער קראנקער לאדזער שטאט-פרעזי-דענט, וואס געפינט זיך נאך ביז איצט אין ווארשא, ראטען די דאקטוירים אונ-בעדינגט ארויסצופאהרען קיין אויסלאנד אויף א לענגערער קוראציע.

אונלעגאלער פערקויף פון בראנפען

איז נישט קיין שטייער-פערברעך

(—) דער העכסטער טריבונאל האט ארויסגעטראגען א אורטייל, לויט וועל-כען דער פערקויף פון ספריט-משקאות אהן א ערלויבניש פון דער שטייער-מאכט געהער נישט צו די פערברעכענס וואס צילען צו פערקלענערען די הכנסה פון דער מלוכה-קאסע.

עקזאמענס פאר'ן 4-טען קלאס

פון די מיטעל-שולען.

דעם קראנקען לאדזער שטאט-פרעזי-שול-ראיאן האט דערהאלטען פון בילדונגס-מיניסטעריום א צירקולאר וועגען איינארדנען די עקזאמענס אין דער 4. קלאס פון די מיטעל-שולען, פאר יענע אביטורענטען פון די פאלקס-שולען, וואס ווילען איבערגעהן אין די מיטעל-שולען. די דאזיגע עקזאמענס דארפען די דירעקטארען אנדערש טראקטירען ווי די עקזאמענס אין די אנדערע קלאסען. היי-יאהר ווערט ערווארט א קליינע פער-קווענץ פון די דאזיגע שולער, וואס ווי-לען אריינטרעטען אין מיטעל-שולען, צוליב דעם הערשענדען קריזיס.

פראצעס געגען מיכאל קרול'ס מערדער שטשעטשינסקי

וועט פארקומען דעם 28 מאי

(:) אויף דער לעצטער ווירטשאפטס-זיצונג פון קרייז-געריכט איז בעשטימט געווארן דער ענדגילטיגער טערמין פונם פראצעס פון מיכאל קרול'ס מערדער, שטשעטשינסקי אויפ'ן 28 מאי.

דער דאזיגער טשעקאווער פראצעס האט אין לאדז ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג. אלעמען איז נאך בזכרון דער גרויזאמער מארד, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען אויפ'ן יודישען הויז-ווירט פון זגיערזשקא גאס 34. עט-ליכע טעג נאכ'ן גרויזאמען מארד האט פאליציי געפאקט דעם מערדער שטשע-טשינסקי און באלד דערויף דעם הערשט פון דער באנדיטען-באנדע, צו וועלכער שטשעטשינסקי האט געהערט — אדאם קאטשמארעק.

קאטשמארעק מיט זיין באנדע האט אויף זיין געוויסען עטליכע 50 מארדען און רויבערייען און דער פראצעס ווערט דעריבער ערווארט מיט שפאנונג. דער פארזיצענדער פון ריכטער-קאמפלעט וועט זיין דער קרייז-ריכטער קארחין קארעסקיעוויטש.

קהלה-זיצונג.

(ג) נאך א לענגערער הפסקה וועט היינט, דאנערשטאג אווענד פארקומען א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג, וועל-כע דארף ערלעדיגען א ריי וויכטיגע פראגען.

ביליגער ברויט

(ט) אויפ'ן פארשלאג פון דער קאמי-סיע צו פארשען די פרייזען פון ארטיק-לען פון ערשטען געברויך, האט דער מאגיסטראט פערקלענערט דעם פרייז פון ברויט אויף 48 גר. א קילא. א ברוי-מעל פון 2 קילא דארף קאסטען 95 גר.

קויהלען-זאפאסען.

(§) צוליב'ן מאנגעל פון קויהלען-וואַ-גאנען און מיט די שוועריגקייטען, מיט וועלכע עס איז פערבונדען דער קויהלען צופאהר אין ווינטער, האט די מאכט אנגעוויזען, אז שוין איצט דארף מען אנ-גרייטען קויהלען-זאפאסען.

א סעקוועסטראטאר'ס ווייב בעקומען א הארצשלאג

(§) אין טויער אויף פאטארסקא 33 האט געכאפט בעקומען א הארץ-שלאג דאס ווייב פון [illegible]

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע זאל — נארוטאוויטש 20 —

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעץ.

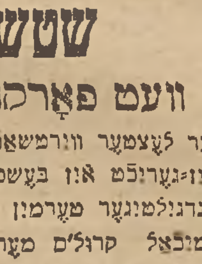

ווילקאמען אונזער גרויסער גאסט

די פרעמיערשע פון בן-צבי'ס קונסט-טעאטער און פון פעטערבורגער ניעזלאבין און בערלינער מאקס ריינהארדט טעאטער

לידיא

פאטאצקא

שבת ד. 18-טן, זונטאג 19-טן, מאנטאג 20-טן, מיטוואך 9 אוו.

פרעמיערע! צום ערשטן מאל אין לאדז.

דאס גרויסע ענגלישע ווערק, וועלכעס האט געהאט דעם גרעסטן ערפאלג אויף אלע אייראפעאישע ביהנעס

„ליבע און ליידענשאפט"

(ראמאן) 8 אקטן מיט פראלאג. הויפטראל קאתאלינע די איטאליענישע זינגערין — לידיא פאטאצקא.

שבת 4 נאכמ. צו ביליגע פרייזן אנשעל שאר'ס אויפפיהרונג, זליין יודיש מיידל אין 3 אקטן פון לעש מוזיק פון ש. סעקונדע

זונטאג 4 נאכמיטאג צו ביליגע פרייזן די באליבטע קאמישע פיעסע חלומות פון ליבע 8 אקטן פון פרץ סאנדלער רעזשי ל. ראבינאוויטש.

דינסטאג דעם 21-טן, 9 אווענט צום לעצטן מאל אנשעל שאר'ס אויפפיהרונג זליין יודיש מיידל אין 3 אקטן פון לעש מוזיק פון ש. סעקונדע

אין אלע פיעסן נעמען אנטייל לויט א. ב. פ ר ו י ע ן: בעזמאן, באריסאווא, [illegible] קארעני, קאמפאניעץ. מענער: אריעל, אייזנ[illegible] מאכאראווסקי, מאזעקאוו, נייהויז, פאלאנסקי, [illegible] ראבינאוויטש, ראקאוו.

[illegible] מוזיקאלישע לייט.: ל. זעלמאן.

בילעטן צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

אויף לאדזער טעמעס

א וועג אין ווישניאווע-גורע מוז געבויט ווערן!

פאר א יאהרען זומער האט זיך פער-שפרייט א קלאנג, אז דער וואלד אין ווישניאווע-גורע „לייט" פון א ראק. הגם מ'איז געווען זיכער, אז דאס איז נישט מעהר ווי א „קאמשקע", וואס איז פערשפרייט געווארען פון א לץ, האט דאך די „קאטשקע" ארויסגערופען א מהומה צווישען די טויזענדער ליעטני-קעס, וואס וואוינען דארט זומער. א דאנק דער פרעסע, וועלכע האט פערעפענט-ליכט מיינונגען פון דאקטוירים-ספעציא-ליסטען, האבען זיך די ליעטניקעס בע-רוהיגט.

ארויסגעוויזען האט זיך גאר עפעס אנדערש. אז ווישניאווע-גורא ליידט נישט פון קיין ראק, נאר גאר פון אנ'אנדערע חולאת—אין א גלייכען ברוקירטען וועג. דער וועג אין ווישניאווע-גורע איז לוי-טער לעכער און גרובער. איין לאך איז טיפער פון דעם צווייטען. אין משך פון זומער טרעפען זיך צאהלרייכע קאטאַ-סטראפעס מיט וועגעלעך, וואס פיהרען די ליעטניקעס פון דער באהן און דרע-הען זיך אום מיט די פאסאזשירען. נישט איין צעבראכענעם פוס, הענד האט שוין צו פערצייכענען די ווישניאווע - גורער כראניק... והשנית, איז דער געלעכער-טער וועג שעדליך דערמיט, וואס נאך א שטארקען רעגען בלייבט דאס וואסער אין די גרובער וואכען-לאנג. דאס וואַ-סער ווערט פערזאומפערניגט און אין די גרויסע היצען טראגען זיך פון דעם וואסער נישט קיין איבריג געזונדע ריחות, אדער מ'ווערט דערשטיקט פון דעם שטיקענדיגען שטויב. מיר רעדען שוין נישט וועגען אנדערע קאמפליקאצי-יעס, וואס קען צוליב דעם ענטשטעהן. למשל ביי א שרפה: אויב טיף אין ווישניאווע-גורע זאל, חלילה אויסברעכען א שרפה, איז וואס זאגאנצע דארף בע-דראכט צוליב דעם שלעכטען צופאהר, וואוהין די פייערלעשער וואלט אונמעג-ליך געווען אדורכצוקומען דעם צערי-סענעם און צעקאלעטשעטען וועג.

א גאנצען ווינטער האט די קרייז-סטאראסטווע געפיהרט אונטערהאנדלונ-גען מיט די ווישניאווע-גורער בעלי-הבתים אין ארדנונג צו ברענגען דעם וועג. ס'איז שוין אלזא געווען אנגעשרי-בען א קאנטראקט צווישען די ווישניאַ-ווע גורער בעלי-הבתים מיט אנ'אונטער-נעמער, וועלכער ה;ט זיך מתחייב גע-ווען דעם שאסע אין ארדנונג צו ברענ-גען ביז'ן ערשטען מאי ד. י.

ווי מיר דערוויסען זיך איצט, האט זיך פון דער „כראנזאקציע" אויסגעלאזט א טייך. דעם לעצטען אויגענבליק האַ-בען די ווילע-בעזיצער חרטה גע'טענה'ט און די לעכער זענען געבליבען לעכער... א פנים, די ווישניאווע-גורער בעלי-הבתים זענען זיכער מיט זייער „סחורה"...

צו פערשטעהען טאקע די ווישניאווע-גורער בעלי-הבתים, אז צוליב די 60 טויזענד זל. וואס דער שאסע האט גע-דארפט קאסטען, וואס ס'מאכט אויס פאר יעדען בעל הבית עטליכע קליינע זלאטיס קען מען שטעלן אין קאן דאס לעבען פון טויזענדער משפחות?!

אלף.

פרעמיען-קופאן

פאר די לעזער פון „לאדזער טאגעבלאט"

ווער עס שטעלט צו 10 אזעלכע קופאנעס, בעקומט דאס מאנומענ-טאלע ווערק „די יודישע געשיכטע" פון פראפ. גרעץ, ווי אויך 5 גרוי-סע ווערטפולע ביכער פון ד"ר א. קארלבאך'ס ווערק צו דעם שפאס-ביליגען פרייז:

יודישע געשיכטע — — 14 זל.

5 ביכער פון ד"ר קארלבאך 16 זל.

מען קאן אויפ'ן קופאן קריגען אויך ביידע פרעמיעס צוזאמען און יעדע בעזונדער.

אונטער די רעדער

פון טראמוויי און אויטאס.

(§) נעכטען איז אויף אלעקסאנדער-גאס 20 איבערגעפאהרען געווארען פון טראמוואי די 22-יעהריגע אנא סאס-ווינא פון צעמענטארנא 10. פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט הילף.

— אויף זגערזשער 24 איז איבערגע-פאהרען געווארען פון טראמוואי בעת'ן אריבערגעהן די שינעס דער 60-יעהרי-גער אלעקסאנדער מילער פון לוטאמער-סקא 40. ער האט בעקומען א מוח-ער-שיטערונג און איז דורך פאגאטאוויע אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט געווא-רען אין שפיטאל.

— דער 8-יעהריגער פראנציעשעק [illegible] 80 [illegible]

לאיד דזשארזש'ס נביאות

(ענדע פון זייט 4).

בערקייט, אז די ליבעראלע פארטיי איז די איינציגסטע צווישען די דריי ענגלישע פארטייען. אין איהרע רייהען עקזיסטירען ווייניגער חלוקי דעות און ווייניגער קריטיק פון איהרע פיהרער, ווי ביי די אנדערע פארטייען.

עס הערט זיך אלץ שוואכער די שטימע פון די אומצופרידענע און מען הערט זי בכלל, ווייל די קאנסערוואטארען און די סאציאליסטען באמיהען זיך זי צו פערגרעסערען, וואו זיי הערען זי נאר. דורך דעם מיטעל ווערט דער קוויטש און א מייזעל פערוואנדעלט אין דעם ברומען פון א לייב.

די ליבעראלע פארטיי איז איצט איינציג און אויסגעצייכענט ארגאניזירט, אין איהר שפיץ שטעהען שטאטסמענער פון דער גרעסטער דערפאהרונג אין דער בריטישער אימפעריע, איין וויצע-קעניג פון אינדיען, וואס איז געוועזען דער גרעסטער ריכטער פון לאנד און דער אויסער-ארדענטליכער אמבאסאדאר אין די פעראייניגטע שטאטען; צוויי דריי עקס-גובערנאטארען און א גאנצע רייהע פערזענליכקייטען, וועלכע האבען פערנומען די העכסטע פאסטענס אין פריהערדיגע רעגירונגען און איין עקס-פרעמיער.

די פעהיגסטע ענגלישע אדוואקאטען זענען ליבעראלען און צו אט דער פארטיי געהערען אלע גרעסטע עקאנאמיסטען און איניגע פון די גלענצענדסטע שריפטשטעלער. זי האט אויך אין איהר מיט מענער פון דער הויך-פינאנץ און קאמערץ. זי באזיצט אלע עלעמענטען, וואס קענען פארשטעלען מיט זיך א לעבעדיגע און מעכטיגע פאליטישע קראפט. עס ווערט שטארקער די איבערצייגונג, אז די ליבעראלע פארטיי וועט אוים'ן בעסטען אופן געקענט פערבייטען די איצטיגע רעגירונג. עס האט בלי ספק געמאכט א גינסטיגען איינדרוק די פאליטיק, וואס די ליבעראלען שלאגען פאר צו לייזען די פראבלעם פון ארבייטסלאזיגקייט. די ליבעראלע פראגראם, אויב זי זאל פערווירקליכט ווערען, וועט ברענגען מיט זיך א רעאלע פערבעסערונג פון דער לאגע פון פאלק. און זי שטעלט מיט זיך נישט פאר קיין שום בעדראהונג פאר דעם ערליכען קאפיטאליסט און אונטערנעמער. די פראגראם שלאגט פאר אז אנשטאט סובסידיעס זאל געגעבען ווערען דעם ארבייטסלאזען ארבייט.

די אידעע האט געמאכט א שטארקען עפעקט, זי ענטשפרעכט דער אריענטאציע פון די, וועלכע האבען אנ'אפנייגונג צום סאציאליזם און דערמיט דערקלערט זיך דער צארן פון די סאציאליסטישע רעדנער און שרייבער.

די צוויי אנגעהעריגע טריאומפען פון די ליבעראלען ביי די ערזאץ-וואהלען אין עדיסבורי און באסטאן, בעווייזען, אז די אידעע צו לייזען די ארבייטסלאזיגקייט פראבלעם מיט ענערגיע און אויף א פראקטישען אופן אפעלירט צו די געפיהלען פונ'ם פאלק, איך האב נישט ליב נביאות-זאגערייי, אבער איך ווייז אן אויף א פיל בעדייטענדען פאקט, וואס די נביאים וואלטען גוט געטון צונעמען זיי אין אכט.

לעזט און אבאנירט
דאס
„לאדזער טאגעבלאט"

די דערגרייכונגען פון די פוילישע שטעדט אויף דער אויסשטעלונג

(ענדע פון זייט 3)

גרייכט די צוויי קליינע שטעטלעך ריפין און אליק. דער פערבאנד פון די פוילישע שטעט האט אויף זיינע אייגענע הוצאות אויסגעשטעלט אויף דער אויסשטעלונג די דערמאנטע 2 שטעט' וועלכע קענען דינען אלס מוסטער מיט דער מוסטערהאפטער ווירטשאפט.

א בעזונדערען פלאץ אין דער אויסשטעלונג פון די פוילישע שטעט פערנעמט טשעשין, און דאס דערפאר, וואס די שטאט האט א ספעציעלען כאראקטער דורכדעם, וואס זי איז געטיילט אין צוויי: א האלבע שטאט איז א פוילישע און א האלבע—א טשעכישע.

אונאפהענגיג פון בעזונדערען אנטייל פון די אויבען-אויסגערעכענטע שטעט, פערנעמט ארט די אלגעמיינע אויסשטעלונג פון פערבאנד פון די פוילישע שטעט. די דאזיגע אויסשטעלונג טיילט זיך אין דריי אפטיילונגען: א רעפרעזענטאטיווע, א סטאטיסטישע און א קינא-אפטיילונג.

אין דער קינא-אפטיילונג געפינט זיך א פילם אונטער'ן נאמען: „בעקען די פוילישע שטעט". אין דאזיגען פילם ווערען אילוסטרירט די דערגרייכונגען פון 35 פוילישע שטעט.

א חוץ דעם געפינט זיך א ספעציעלער קאטאלאג, וועלכער איז אויסגעארבייט געווארען דורכ'ן פערבאנד פון די פוילישע שטעט. אין דאזיגען קאטאלאג געפונען מיר די געשיכטע, מאנאגראפיעס און עקספאנאטען פון די שטעדט, וואס זענען פערטרעטען אויף דער אויסשטעלונג.

—0—

ווי אזוי איז ענטשטאנען די אלגעמיינע לאנדעס-אויסשטעלונג

(ענדע פון זייט 3)

הער פון די ווירטשאפטליכע קרייזען.

דעם ערשטען מאי 1927 איז אין פויזנער מאגיסטראט פארגעקומען א פייערליכע זיצונג, אויף וועלכער ס'איז ספעציעל בעשאסען געווארען די געזעלשאפט, וואס דארף זיך פערנעמען מיט ארגאניזירען די אויסשטעלונג. אין דער דאזיגער זיצונג האבען זיך בעטייליגט פאר דער רעגירונג די מיניסטארען קוויאטקאווסקי און זאלעסקי.

נאכדעם ווי די פערזאמלונג האט אנגענומען דעם סטאטוט, איז אויסגעקליבען געווארען א הויפט-ראט. אין דאזיגען הויפט-ראט זיצען איינציגע צעהנדליג פאל אקען אויך צוויי יודען; דער פרעזעס פון צענטראלען סוחרים-פעראיין אין ווארשא ה' טרוסקער און דער וואצלאוו ווישליצקי. א חוץ דעם איז אריין אין הויפט-ראט דער פרעזעס פון דער האנדעלס-קאמער אין קראקא — ה' עפשטיין און דער פרעזעס פון די טעקסטיל-אינדוסטריעלער אין לאדז ה' סט. בארטשינסקי.

עס איז אויך אויסגעקליבען געווארען א פערוואלטונג' אין וועמעגס שפיץ עס שטעהט ד"ר סטאניסלאוו וואכאוויאק, דער געוועזענער וואיעוואדא פון פאמאזשע, דער ד"ר וואכאוויאק איז טאקי דער הויפט-ארגאניזאטאר פון דער אלגעמיינער לאנדעס-אויסשטעלונג אין פויזען, וואס ווערט היינט געעפענט.

Gospodynie doby obecnej

oddawna oczekiwały i domagały się środka samopiorącego. Potrzeby ich zaspokoiło wynalezienie Radionu. Pranie przestało być utrapieniem gospodyń, gdy poznały korzyści i ułatwienia, jakie daje Radion.

Niema nic prostszego:

wystarczy rozpuścić Radion w zimnej wodzie, namoczyć bieliznę w tym roztworze, gotować $1/2$ godziny, potem należycie wypłókać i bielizna jest wyprana. Zbędne jest tarcie i szczotkowanie bielizny, gdyż

RADION

sam pierze!

ווען איהר ווילט וויסען,

ווי אזוי עס האט אויסגעזעהן דאס לעבען פון אונזערע יודען אין פוילען, דארפט איהר לייענען

„דרייסיג דורות יודען אין פוילען"

פון גרשם באדער

אין גרשם באדער'ס „דרייסיג דורות יודען אין פוילען" ווערט אויף 511 גרויסע געדיכטגעדרוקטע אקטאוו-זייטען דערצעהלט אלסדינג, וואס עס איז פארגעקומען ביי די יודען אין פוילען. בשעת א צייט פון 8 יאהרהונדערטער פונ'ם ערשטען טאג וואס זיי זענען אהין אנגעקומען, ביז צום דורכפאל פונ'ם לעצטען פוילישען „מיאטעזש", ווי אזוי זיי האבען געלעבט און וואס זיי האבען געליטען, פון וואנען זיי זענען געקומען און די לעגענדען, וואס זענען מיט זייער לעבען פערבונדען. ווי אזוי עס זענען געווען אייגגעארדענט זייערע קהלות און ווי עס האבען אויסגעזעהן זייערע פרנסות. וואס פאר א צורה זיי האבען געהאט אין גאס און ווי ס'האט אויסגעזעהען אין זייערע היימען, זייער פאליטישע לאגע און זייער גייסטיגע ענטוויקלונג, ביז פוילען איז געווארען א צענטער פונ'ם יודישען למוד, פון די גרעסטע פוסקים און מפלפלים, פון דער קבלה, פון חסידות און השכלה. דער „ועד ארבע ארצות", וואס די פוילישע קעניגע האבען פון איהם געוואלט מאכען און וואס ער איז ווירקליך געווארען.

צום אינהאלט פון דעם בוך זענען צוגעגעבען 48 בילדער, וואס דער גרעסטער טייל איז נאך ביז היינט אין ערגיץ נישט פערעפענטליכט געווארען, דאביי איז כדאי צו וויסען, אז אזא בוך וואס זאל ארומנעמען דאס גאנצע עקאנאמישע און קולטורעלע לעבען פון די יודען אין פוילען, בשעת דרייסיג דורות, איז נאך איבערהויפט נישט פאראהאן אין קיין שום שפראך.

— פרייז פונ'ם בוך געבונדען 3 דאלאר. —

אין א לוקסוס-אויסגאבע מיט פראכט-באנד פינף דאלאר.

ביבליאטעקען אין פוילען קריגען דאס בוך מיט 50 פראצענט בילינגער און זיי וועלען נאך אויסערדעם בעקומען אלס פרעמיע גרשם באדער'ס „אייביגע אמת'ן", וואס קאסט אליין צוויי דאלאר.

בעשטעלונגען צו אדרעסירען:

GERSHOM BADER
4011 Sea Gate Ave., Brooklyn
N. Y. U. S. A.

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31-go sierpnia 1926 r. o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz.U.R.P. Nr. 91 poz. 527), na Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 lipca 1928 r. o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów, oraz cegły (Dz.U.R.P. Nr. 87, poz. 761), oraz na uchwale Magistratu m. Łodzi Nr. 355 z dnia 16 kwietnia 1926 roku— niniejszem podaję do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m. Łodzi Nr. 534 z dnia 15 maja 1929 roku zostały wyznaczone następujące ceny maksymalne (najwyższe):

Na przetwory zbóż chlebowych za 1 kg.:

w hurcie		w detalu	
mąka żytnia 70%	—	mąka żytnia 70%	zł. —
mąka pszenna 65%	—	mąka pszenna 65%	„ 0.78
		2 u kg. boch. chleba żyt. pytl. 70%	„ 0.95
		1-o kg. boch. chleba żyt. pytl. 70%	„ 0.48
		chleb razowy	„ 0.40
		bułki	„ 1.10
		1 bułka o wadze minim. $4^1/_2$ dkg.	„ 0.05

W myśl § 10 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych będą ukarani przez władzę administracyjną I instancji według art. art. 4 i 5 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej — **aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 10.000 zł.** o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych.

Wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie miasta Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

Łódź, dnia 16 maja 1929 roku.

Wiceprezydent m. Łodzi
(—) **Dr. E. Wieliński.**

די פערוואלטונג פון חסד של אמת ומנחמי אבלים לאדז מאכט בעקאנט איהרע מיטגלידער, אז די יעהרליכע

גענעראל פערזאמלונג

וועט פארקומען אין סעראמענס-לאקאל פיעטריקאווער 34, דאנערשטאג, פ' בחקות, ד. 20 מאי 1929 צום ערשטען טערמין 8 א זייגער נאכמיטאג. אלס עס וועט נישט ערשיינען די געהעריגע צאהל מיטגלידער קומט די פערזאמלונג פאר מיט 2 שעה שפעטער ד"א 5 פארנאכט דעם זעלבען טאג אין זעלבען לאקאל און וועט גילטיג זיין ביי איטליכער צאהל מיטגלידער.

טאג-ארדנונג: 1) עפענען די פערזאמלונג. 2) וואהלען פון א פארזיצענדער. 3) פערלעזען דעם פאריאהריגען פראטאקאל. 4) קאססע און טעטיגקייטס-בעריכט 5) בעריכט פון די רעוויזיאנס-קאמיסיע. 6) בודזשעט אויפ'ן יאהר 1929/30. 7) גרינדען א שטרענגען רעליגיעזען יתומים-הויז. 8) וואהלען פון 4 פערוואלטונגס-מיטגלידער אויך 3 קאנדידאטען און א רעוויזיאנס-קאמיסיע. 9) פרייע פארשלאגען. לאדז, 16 מאי 1929.

בעמ.: אום נישט צו פערלירען דעם וואל-רעכט בעטען מיר די פערנאכלעסיגטע בייטראגע איינצו צאהלען ביז דעם 27 ד"ח. 2377

!! וועקסעל

אויף 50 זל. אויכשטעלער פ. לאנדא אויף ארדרע מ. בערלינער, צאהלבאר ד. 29.9 איז פערלוירען געווארען. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג. — אפצוגעבען געגען בעלוינונג צו שלמה טריפלער, קאמיענגא 9.

Zgubiono

weksel na sumę zł. 50 pł. 10 maja, wystawca M. Benkel, Wolborska 27 żyranci: Micenmacher Wolborska 28, Wajnberg Św. Jakuba 2. Epsztajn Wolborska 36 Koprowski Brzezinska 18. Zwrócić za wynagrodzeniem p. Sz L. Hechtowi przy ul. Wolborskiej 32. Niniejszy weksel unieważnia się

Potrzebny chłopiec,

od zaraz do **składu obuwia**, z początkowym wykształceniem z dobrej rodziny.

Zgłosić się do prywatnego mieszkania od 9-ej wieczór do $9^1/_2$ wieczór.

J. Windman, Gdańska 5.

א לערן-יונגעל

פון בעסערע עלטערן צו חוט-ארבייט ווערט פון זאפארט געזוכט. פאלודניאוואס 6, וואוינונג 37. 3373

קנה חכמה קנה בינה ואל תט מאמרי פי

אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנדאווע זאכען זאלסט דו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא

17 פיעטריקאווער 17
52 זאכאדניא 52

אז תלך לבטח דרכך

ווייל אין ביורא ביי ה' מאנעלא ווערט געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדאווע זאכען, ביטעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, קארנע און ציוויל אפעלאציעס, אדוואלאניעס אונטערציזיעס, ספעציאליסט פון שותפות-אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען מיט עכטונג

י. מאנעלא פיעטריקאווער 17
דורכגאנג זאכאדניא 52

דעם 20. מאי ווערט געעפענט דער בעוואוסטער

פענסיאנאט „WYGODA"

St. GŁOWNO, Polenice. Wila Misiaka obok Nowego Otwocka w lesie

היגיענישע כשר'ע קיך. 30% ביליגער ווי איבעראל:

אין לאדז ערטיילט אויסקונפט: אפעל, זאוואדזקא 23, אין הויף, 2 טען איינגאנג, לינקס, פארטער.

פאר יונגענדליכע און ערהאלונגס...

ווייכטיג פאר דאמען!

מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטעסטע היטע איבערארבייטע איך אויף געהעריג נייע. געדענקט די אדרעס:

פאר נאר **2.50** זל.

זאוואדזקא 23

אין הויף. 2-טען איינגאנג, לינקס פארטער.

בעמ. צום יעצטיגען סעזאן ווערט געמאכט אלע ארט שטרוי-היטען, פילץ מיט שטרוי אויף זיידענע היטען צו שפאט ביליגע פרייזען — — — נאר פאר **5 זל.**

„TOLA"

עלטסטער פעלדשער

מ. ראזענצווייג

29 וואכאדניא 29

טעל. 48-79.

טעגליך ווערט געשטעלט פאקען מיט צייגנישען דערויף.

לעטשניצע

17 זגיערסקא 17, טעל. 16-39

אלערליי קראנקהייטען ווערען עמפאנגען דורך ספעציאליסטע דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אהווענד.—מאסאזש, עלעקטריזאצע פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערגזאנ'ן-בעשטראלונגען אימפינגען געגען שקאר לאטינע.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענערשוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען.

קווארץ לאמפ-עלעקטרישער הייל-קאבינעט-קאסמעטיק

טעגליך פון 8 א זייגער ביז 9 אווענד
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג
בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זלאטעס

וועגען די איצטיגע רעגיסטראציע פון פרעמדע

אינפארמירט און שרייבט דאס ביורא „ארגוס", זאכאדניא 36.

אנאנסען-פרייזען: פאר 1 חודש אין פוילען 5 זל., אין פראנקרייך און בעלגיען—20 פראנק, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלאר. פאר 1 מילימעטער-שורה פארן טעקסט 10 גראשען, פארטעקסט 24, אין טעקסט 40 גר., פארטעקסט 60 גר., נאכן 12 גר., פריוואט 10 גר. פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טייערער. אויסער דער שטאט—מיט 60% טייערער. פון די ערטער ווערט נישט ארויסגעגעבען קיין ראבאט.

Redaktor-wydawca B. Hamburski — Tłocznia: B. i M. Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 16.